

VIA PARK

LETO XXXV / ŠTEVILKA 5, MAJ 2003 / POŠTNA PLAČANA PRI POŠTI 2380 SLOVENJ GRADEC / CENA 500 TOLARJEV

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC**

Vodja projekta Suzana Andrejč na otvoritvi poti.

Prvi uradni obiskovalci poti.

Ob mladem gozdu.

Pogled na Crnški zaliv na Dravi.

Najvišja točka učne poti.

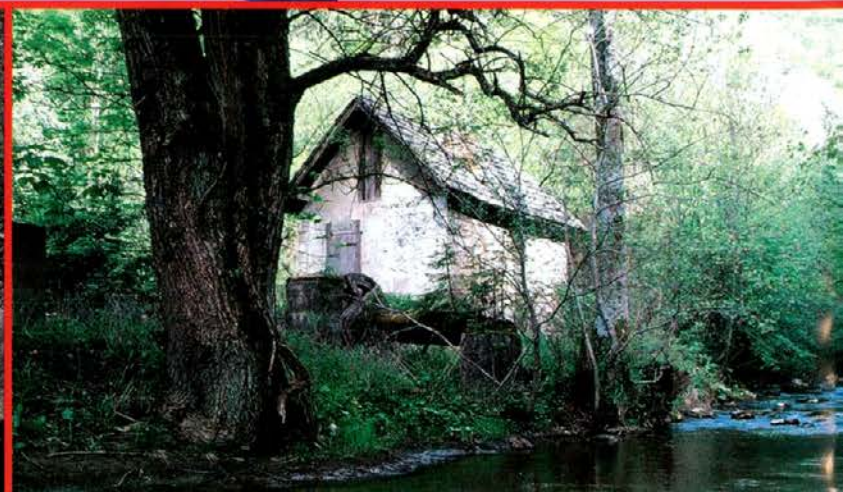
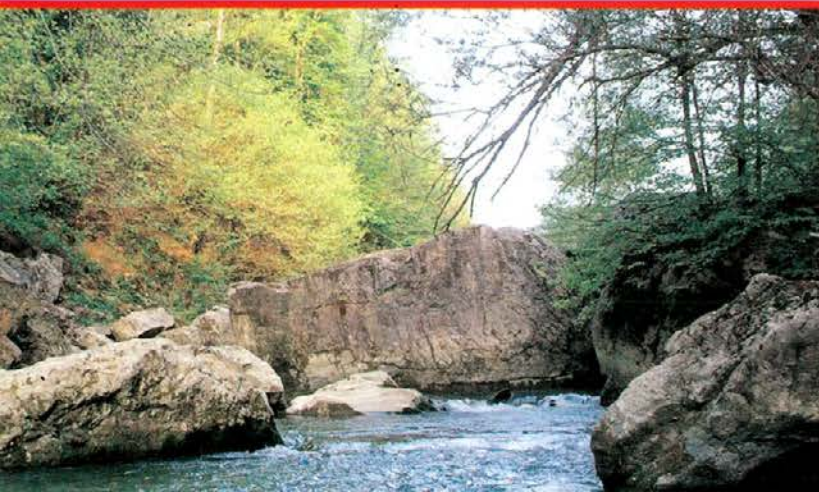
U V O D N I K

TEDEN GOZDOV

GOZD IN VODA

Zadnji teden v maju posvetimo gozdarji več časa širši javnosti. Pripravljamo najrazličnejše aktivnosti in prireditve, s pomočjo katerih želimo vsem, ki imajo radi gozd in naravo, še posebno pa šolski mladini, približati zanimiv in pester življenjski prostor med in pod krošnjami gozdnega drevja. Letošnje leto je mednarodno leto celinskih vod, zato smo gozdarji posvetili letošnji Teden gozdov vodi in gozdu. Moto letošnjega Tedna gozdov je »Gozd in voda«. Gozdarji javne gozdarske službe so pripravili po vseh štirinajstih območnih enotah zanimive programe na to temo. Programi so sestavljeni iz najrazličnejših potepanj in sprehodov po gozdnih učnih poteh, spoznavanja vodotokov v domačem gozdnem prostoru, likovnega in literarnega ustvarjanja povezanega z vodnimi kapljicami ...

Osrednji projekt Zavoda za gozdove ob letošnjem gozdno in gozdarsko obarvanem tednu je predstaviti širši javnosti vlogo vode v gozdnem prostoru, predvsem pa v določeni gozdnogospodarski območni enoti. Izdelali smo štirinajst zanimivih plakatov, na katerih smo poudarili hidrološke funkcije gozda. Prostorsko so predstavljene na karti hidroloških funkcij. Številne fotografije vodnih zanimivosti v gozdnem prostoru popestrjene s kakšno literarno ali drugačno tekočo mislijo bolj nazorno poudarjajo vlogo gozda za vodo. Vsi plakati bodo predstavljeni javnosti 28. maja na osrednji prireditvi ZGS ob Tednu gozdov v Postojni. Koroški gozdarji smo tudi letos pripravili osrednjo prireditev – regijski kviz za 4. razrede v Črni na Koroškem. Kar nekaj vprašanj kviza v naravi je povezanih z vodo in gozdom, saj v Črni vode ne manjka. Pa tudi drugje v območju vode ne manjka. Na katerikoli hrib v našem območju se boš podal, povsod boš prečkal številne jarke ali »grabne«. S kateregakoli vrha se boš oziral naokoli, povsod boš videl strma, z gozdom porastla pobočja, med katerimi so številni celki. Vsa ta pobočja pa niso gladka, temveč so močno razbrazdana. Številni stalni, pa tudi hudourniški potočki so oblikovali tako našo območje kot vso ostalo Slovenijo: tisočeri manjši potočki so in se združujejo v večje potoke, kateri so izoblikovali številne manjše in večje slikovite doline pod vnožjem Uršlje gore, Pohorja, Pece, Smrekovca, Olševe in drugih hribov v območju. Vsi ti potočki se združujejo v strugah rek Mislinje, Meže, Pake in Drave. Vse te reke so bile skozi desetisočletja glavne oblikovalke našega prostora. Dale so podobo našim krajem, ki pa ni dokončna.

Človek je že nekdanj posegal v naravo, še posebno pa v gozdni prostor. Številni narodi so se selili in raziskovali nov svet ob rekah. Ob rekah so nastala prva naselja, od koder so se podajali posamezniki v gozdnato no-

Burjakovi mlin v Topli

Foto ▲▼ Gorazd Mlinšek

Topla iz sredine Pece

tranjost. Pred štiristo in več leti so nastali na strmih, a za življenje še primernih pobočjih, prvi celki – še dane so trdne koroške kmetije. Pogoji za nastanek celka je bila bližina vode, saj brez vode ni življenja. Tako kot smo danes, so bili tudi nekdanj povezani z vodo. Voda je bila vedno prisotna. Voda nas odžaja in nas

ohranja pri življenju, voda je pomembna za rast vsega rastijskega okoli nas, voda nam daje energijo, voda pa lahko tudi ruši. S pred štirideset leti zaprtih gozdnih pobočij so spravljal ogromne količine hlodovine po strmih strugah potočkov in vodnih drčah, vsaka večja kmetija pa je imela svoj mlin in žago. Številni poto-

ki, pa tudi Meža in Mislinja so bili še pred 80 leti hudourniki. Gozd je bil v preteklosti močno izsekan, sekali so na golo, živina se je pasla vsepovsod. Močno uničeni gozdovi niso mogli zadrževati padavinske vode in povezovati gozdna tla. Ob neurjih so »nedolžni« potočki odnašali s strmih pomočij rodovitno prst. Koliko hudih ur so morali preživeti številni vrančevi Dihurji in Bunki v boju z vodo – pa naj so bili to požiralniki ali toča. Prepoved golosečenj in prepoved paš v gozdovih po letu 1948 ter sonaravno gospodarjenje zadnjih petdeset let, so pripomogli, da naši vodotoki danes niso več nevarni. Nekdanj raztrgana in ogolela pobočja so ponovno zaceljena.

Gozd s tlemi precizno preprečenimi z drevesnimi in grmovnimi koreninami in koreninami enakomerno zadržuje meteorno vodo in jo počasi oddaja. Gozdnata Slovenija, še posebno pa naša Koroška, je dežela številnih izvirov kvalitetne pitne vode. Naravno čiste pitne vode v svetu primanjkuje, zato postaja pitna voda tekoče zlato. Slovenija je pestra gozdnata oaza z »zlatimi« rezervoarji čiste pitne vode sredi z umetnimi gnojili napudrane intenzivno kmetijske obdelane Evrope. Tako gozdarji kot lastniki gozdov moramo nadaljevati s sonaravnim gospodarjenjem z gozdom, kmetijci pa naj čimprej uvedejo naravi prijazno kmetijstvo – samo tako bomo poskrbeli za trajno preskrbo pitne vode.

Soparno je, sedim pod košato lesniko in se potim. Za Uršljo se nabirajo za ta letni čas nenavadno črni oblaki. Upam, da nas ne bo presenetila nevihta z ledenimi kapljami. Prenehal bom razglabljal o vodi. Srknil bom požirek zdravilnega lesnikovca. Tudi v ta pravem lesnikovem moštu je voda, katero je stara nacepljena lesnika predelala v sadni sok. Ob starem lesenem koritu, v katerega priteka sveža voda, se bom osvežil in prenehal razglabljal o njej, katera nas spremlja v vseh oblikah vedno in povsod. ▲

NOVA ŽAGALNICA V OTIŠKEM VRHU BO OBRATOVALA ŽE LETOS

Pogovarjala se je IDA ROBNIK

Sivo Pitržnik vodi družbo Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec že četrto leto. Eden izmed ciljev razvoja podjetja, ki ga je zapisal v svoj program ob imenovanju za direktorja družbe, je tudi razvoj primarne predelave. O tem, kako uresničuje ta cilj, je povedal:

Primarna predelava na Koroškem, kot tudi v celotni Sloveniji, zaostaja tako v tehnološkem kot organizacijskem pogledu, kar zmanjšuje konkurenčno sposobnost gozdarstva in povzroča padanje cen lesa ob izvoru. Cena lesa se je v zadnjih petih letih realno znižala za 30%.

Predelovalni obrati za predelavo hlodovine imajo sicer večje kapacitete, kot jih danes dosegamo. Kapacitete so neizkoriščene zaradi neprimerne tehnologije, organizacije in trženja. Na območju Koroške je skupna kapaciteta obratov za razrez hlodovine med 120.000 in 140.000 m³ hlodovine letno. Dejansko ti obrati predelajo od 80 do 90.000 m³ lesa. Večina obratov, ki legalno delujejo in plačujejo vse dajatve, imajo velike težave z obvladovanjem stroškov in velike likvidnostne težave. Težko sledijo tržnim tokovom na nabavnem in prodajnem področju. Problem so redne dobave, kratki dobavni roki, ki jih zahteva evropsko tržišče, vse bolj pa tudi slovensko in

hrvaško. Še najboljše poslujejo manjše žagalnice, ki niso najbolj dosledne pri plačevanju davčnih obveznosti.

V Sloveniji finalna lesna industrija opušča primarno predelavo lesa in se specializira v finalne proizvode. Žagan les kupujejo na tržišču, nekateri med njimi večinoma v tujini.

Kaj bo nova žagalnica prinesla družbi Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec in kaj pomeni taka proizvodnja za Koroško?

Gozdarji smo neposredno zainteresirani za kvalitetno in nadaljnjo obdelavo in čim višjo stopnjo finaliziranja lesnih proizvodov ob izvoru surovine. To nam daje konkurenčno prednost, možnost zaposlitve ljudi. Tu vidimo tudi perspektivo razvoja Koroške regije. Predelava lesa je od vseh primerljivih materialov energetsko najmanj zahtevna. Aluminij zahteva 20 krat več primarne energije za obdelavo. S tem je tudi onesnaževanje okolja iz takšne proizvodnje manjše.

Ne želimo postati kolonija za izkoriščanje lesne mase iz naših gozdov sosednjim, kapitalno močnejšim državam, zato smo se odločili za posodobitev primarne predelave, ki je nujna in pereča.

Posodobitev primarne predelave torej pomeni prilagajanje novim gospodar-

skim razmeram ob vstopu v Evropsko skupnost?

Evropa prihaja k nam in ne mi k njej, kot se večkrat izrazimo. K nam prihaja po surovino, prav tako kot na vzhod. Prihajajo kapitalsko močne, tehnološko sodobne, proizvodno in tržno odlično organizirane družbe po dvakratni zaslužek. Po zaslužek od gozdarstva pri surovini in po zaslužek k lesni industriji, kajti ne verjamem, da bomo v prihodnje les v Sloveniji nadomestili z drugimi materiali. Mislim, da bo ravno obratno, les se vrača v naše domove.

Danes je čas, ko se na eni strani ljudje bojimo novih proizvodnih obratov iz ekološkega vidika, na drugi strani pa se bojimo, da bi bili brez dela in zaslužka.

Povejte nam nekaj o tehnologiji nove žagalnice.

Tehnologija temelji na sistemu tehnike reduciranja pri žaganju lesa. Vse faze žaganja se opravijo na enem univerzalnem stroju s teleskopsko nastavljivimi krožnimi žagami. Hitrost razreza je 40m/minuto, kar je osemkrat več kot pri klasičnem gaterskem razrezu, z natančnostjo reza plus - minus 0,3 mm (gater 1,5 mm). Prednosti bom naštel v telegrafskem slogu: hitrost, kvalitetna obdelava, fleksibilnost, nesortiran les - manj prostora, potrebnega za manipulacijo, premeri med 20 in 70 cm, dolžine 2,5 do 14 m, kon-

strukcijski les po specifikaciji, stranski produkti - sekanci, priznana cena stroška žaganja po enoti, enostavno vzdrževanje.

Tehnologija je primerna za razrez od 20.000 do 200.000 m³ letno. Mi načrtujemo razrez 40.000 m³ oblovin iglavcev premera od 20 do 65 cm. Zadržali pa bomo obstoječo profilno linijo, kjer obvladujemo premere od 14 do 25 cm oblega lesa.

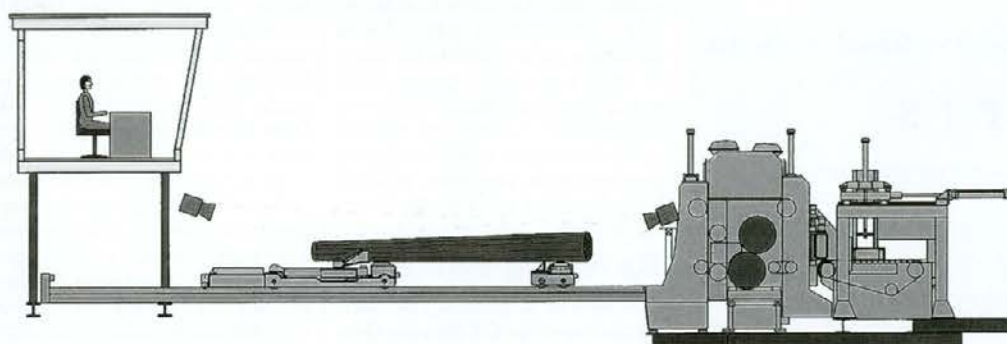
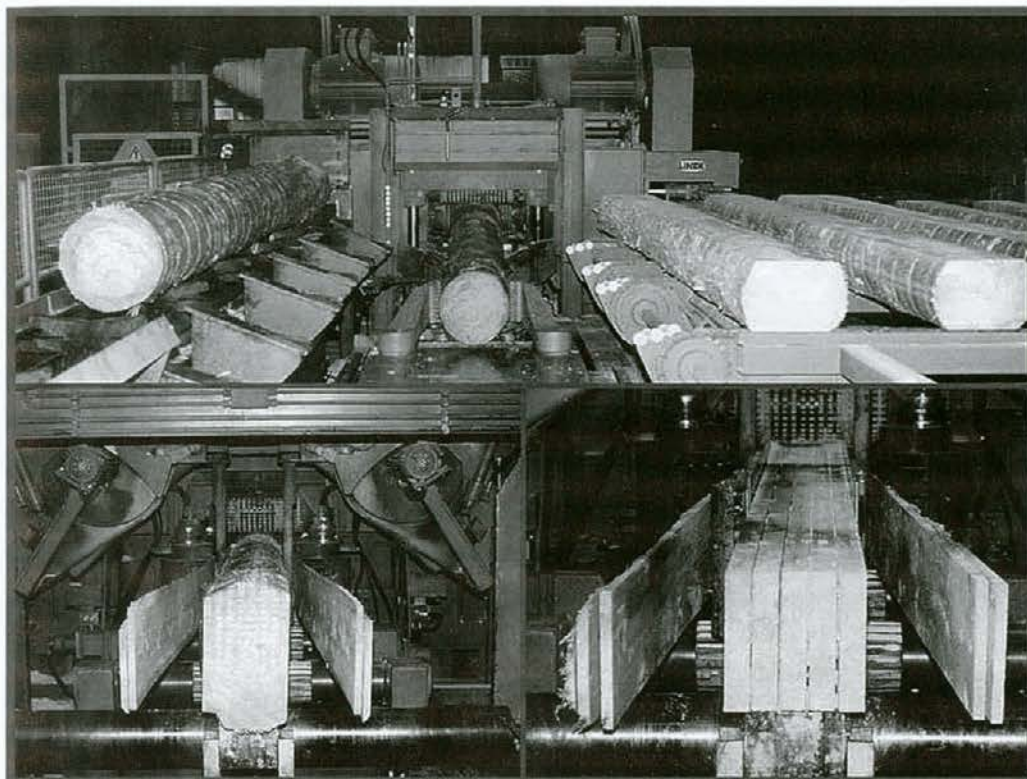
Kot sem že prej omenil, vsaka proizvodnja obremenjuje okolje in na nek način bo vplivala na okolje tudi naša nova žagalnica, vendar bistveno manj, kot katera koli druga proizvodnja, ki že obratuje na lokaciji v Otiškem vrhu.

V žagalnici bo zaposlenih 16 ljudi.

In še za konec; ali imamo v naših gozdovih dovolj surovine za potrebe nove žagalnice?

V območju je bilo v zadnjem desetletnem obdobju v povprečju označene 180.000 m³ bruto, kar je 150.000 m³ lesne mase. Ocenjujem, da je bilo na tržišču 150.000 m³ lesa, od tega 130.000 m³ smreke ali 86%, listavcev 10.000 m³, ostalo pa drugi iglavci. Podatki iz gozdnogospodarskega načrta kažejo na to, da bo možno posek v koroških gozdovih v prihodnje povečati. Po načrtu je predvideno 258.000 m³ poseka bruto, kar neto znaša 220.000 m³ lesa letno, od tega

190.000 m³ smreke in sicer 130.000 m³ nad prsnim premerom 30 cm.

In kaj bo glavni proizvod?

Glavni proizvod bo konstrukcijski les za gradbene namene. Pri tem želimo optimalno izkoristiti lesno surovino iz naših gozdov, ki smo jo gozdarji vzgojili v nekaj desetih letih s pro naravnim načinom gospodarjenja z gozdovi. Želimo izkoristiti priložnost, ki jo imamo gozdarji in logistično povezati gozdno proizvodnjo s primarno predelavo. Želimo izkoristiti dano lesno maso smreko večjih premerov, ki je drugje v Evropi ni. Želimo izkoristiti tržno nišo na področju konstrukcijskega lesa. Ocenjujemo, da smo lahko s tem produktom konkurenčni dobro tehnološko organiziranim evropskim gigantom. Nismo usmerjeni v masovno proizvodnjo, ampak v kvalitetno predelavo lesa specialnih dimenzij v manjših serijah. Kajti, Slovenija je majhna dežela in tudi njeno gospodarstvo je majhno. Naša priložnost je v kvaliteti in ne v kvantiteti.

Gozdarska stroka teži k gojenju debelega lesa s prebiralno in obnovitveno sečnjo na manjših površinah. Ne predvidevamo plantažnih nasadov z velikimi masami in drobnim lesom. To vzgojo in predelavo prepuščamo severnemu in vzhodnemu delu Evrope.

Hvala gospod direktor. ▲

INFORMATIVNI GOZDARSKI STORŽI V APRILU

GORAZD MLINŠEK, univ.dipl.inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Letošnji april ni bil tradicionalno moker. Dolgotrajnega deževja ni bilo, padavine so se pojavljale lokalno različno v obliki rahlih neviht. 3. aprila pa nas je ponoči in v jutranjih urah presenetil celo sneg. V Mežiški dolini je v nižini zapadlo celo 10 cm težkega snega, v višjih predelih pa tudi 50 in več cm zelo mokrega snega. Drevje še ni olistalo, tako da večjih snegolomov ni bilo. V aprilu je imelo sonce že veliko moč, zato se je težek sneg hitro sesedal in talil, dalj so ostajala zasnežena severna pobočja nad 1200 m. Zaradi visokih dnevnih temperatur (do 24°C in več) v drugi polovici aprila, so vsi listavci in macesen enakomerno hitro olistali do nadmorske višine 800 m. V dolini je močno cvetela smreka, popolno cvetenje smreke se je z nadmorsko višino nadaljevalo v mesec maj. Močno cvetenje smreke je bilo občutno in opazno. Vse več je lju-

di, ki so občutljivi na cvetni prah, naše ceste pa niso bile več bele ampak od cvetnega prahu rumene.

Za močno cvetenje porabi drevje zelo veliko lastne energije, drevje v bitki za svoj obstoj delno oslabi, zato je ob primernih vremenskih razmerah možnost prekomernega razvoja drevesnih »škodljivcev« večja. Lansko sušno, pa tudi letošnje že delno sušno obdobje, sta vplivala na zelo močno cvetenje smreke. Predvidevamo, da so ob velikih količinah zaradi snega polomljenega in podrtega drevja iglavcev (35.000 m³ v območju) in močnem cvetenju, zelo primerne pogoji za razvoj podlubnikov. Zato revirni gozdarji intenzivno strokovno sodelujejo pri pospravi decembrskih snegolomov, katere ni bilo možno zaradi debele snežne odeje takoj sanirati. Inten-

zivno pregledujejo zdravstveno stanje gozdov. V nižinskih predelih Dravske doline, pa celo na sončnih grebenih Košenjaka in Pohorja so se tudi do nadmorske višine 1100 m pojavila prva žarišča lubadark. Revirni gozdarji pripravljajo akcijske načrte preventivnih ukrepov in pravočasno sanacijo lubadarskih žarišč. Postavljene so že vse kontrolno – lovne nastave (kontrolna lovna drevesa in kupi, pasti).

V aprilu je bil izvršen večji del sadnje v območju, lastniki gozdov so posadili vso količino planiranih sadik za spomladansko sadnjo (redna sadnja, ujme – sanacija zasmrečenih stoev), zaradi še zimskih razmer v višjih predelih državnih gozdov so pričeli delavci GG Slovenj Gradec s sadnjo v maju, sadike so bile hranjene v hladilnici drevesnice »Omorika«. Letošnje sadike so bile kvalitetne in pravočasno posajene, zelo zanimiv bo zaradi delne suše uspeh sadnje. Zaradi nepravilne dobave planiranih zaščitnih sredstev za zaščito sadik (mrežasti tulci, mreže za posamezno in skupinsko zaščito) bo velik delež sadik poškodovan po divjadi.

Gozdarke in gozdarji odseka za načrtovanje OE Slovenj Gradec bodo ob pomoči sodelavcev Krajevne enote Radlje v letošnjem letu izvedli popis vseh gozdov v Gozdnogospodarski enoti Radlje – desni breg. Pregledali in ugotavljali bodo stanje gozdov na pohorskih vznožjih in pobočjih na površini 8.079 ha. Na osnovi popisa sedanjega stanja in podatkov preteklega gospodarjenja bodo izdelali gozdnogospodarski načrt za to gozdnourediveno enoto. Načrt bo veljal za obdobje desetih let (2004 – 2013). Nosilka oz. moderatorica tega načrta je gozdarska načrtovalka **Mika Medved**. Za dobro izvedbo načrta so nujno potrebne tudi zelo dobre skupinske priprave v pisarni, predvsem pa na terenu. 22. in 23. aprila smo se v prostorih KE Radlje zbrali gozdarji javne gozdarske službe zadolženi za gozdnogospodarsko načrtovanje na pripravljalnem sestanku. K sodelovanju je bil povabljen tudi **Ljubo Cenčič**, vodja odseka za načrtovanje v OE Maribor, ki je velik del svojega časa namenil študiju

gospodarjenja v prebiralnih gozdovih na pobočjih Mariborskega Pohorja. Izmenjali smo si strokovna mnenja, z veseljem pa smo na terenu prisluhnili izkušenemu, sicer že upokojenemu revirnemu gozdarju **Tonetu Jezniku**, ki je štirideset let praktično skrbel in analiziral strokovne ukrepe v Rebernikovem gozdu in ostalih gozdovih revirja Primož na Pohorju. Naše terensko delo je potekalo na predhodno analiziranih ploskvah že omenjenega gozda na Primožu na Pohorju, v gozdu Smolarjevo (revir Podvelka) in v Sgermovem gozdu na Orlici.

Za slovensko gozdarstvo, predvsem pa za medsebojno sodelovanje lastnikov gozdov z javno gozdarsko službo, so se zanimali tudi dopisniki po nakladi na Finskem najbolj številčnega časopisa za lastnike gozdov. Ob visokem jubileju izhajanja glasila, se je 16 članska ekipa odločila, da 70-letnico obstoja obeležijo z obiskom Slovenije. 25. maja je zanimive goste ZGS pripeljal na Koroško **Tone Lesnik**, vodja oddelka za stike z javnostjo. Obiskali so Sgermovo kmetijo na Orlici na Pohorju, kjer jih je s gospodarjenjem z gozdovi v območju in krajevni enoti ter sodelovanjem z lastniki gozdov seznanila **Jerneja Čoderl**, voditeljica KE Radlje. Pri razgovoru je aktivno sodeloval tudi starosta med koroškimi lastniki gozdov **Rudi Sgerm**. Finski gostje so pohvalili medsebojno sodelovanje, kar se je odražalo tudi v njihovem prijetnem počutju pri nas. Ta dan je bil po njihovih izjavah najbolj pester in strokovno zanimiv v vseh dneh njihovega potovanja po Sloveniji.

V aprilu so začele gozdne učne in druge gozdne poti v neposrednih bližinah osnovnih šol. Z revirnimi gozdarji **KE Mislinja**, **KE Radlje** in **KE Slovenj Gradec** so spoznavali življenje v gozdu osnovnošolci **2. osnovne šole Slovenj Gradec** in **osnovne šole v Radljah**. V črnijske gozdove pa so se aprila podali pod strokovnim vodstvom domačih gozdarjev radeljski lastniki gozdov, doma pa so sodelovali v delavnici iz krojenja lesa (2. april 2003), katero je ob sodelovanju radeljskih gozdarjev zelo dobro pripravil delovodja GG Slovenj Gradec **Peter Tasič**. ▲

Svet delavcev Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec d.d. objavlja

R A Z P I S

volitev v Svet delavcev Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec d.d.

Volitve bodo 17. 7. 2003.

V Svet delavcev se voli 7 (sedem) članov.

Pravico biti izvoljeni v Svet delavcev imajo vsi delavci, zaposleni v družbi Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec d.d. nepretrgoma 12 mesecev.

Kandidate za člane sveta delavcev imajo pravico predlagati sindikalne skupine organizirane v sindikatu podjetja ali najmanj desetina (1/10) delavcev z aktivno volilno pravico (samo delavci družbe GG Slovenj Gradec d.d. brez zaposlenih v GG Inpo), ki so zaposleni nepretrgoma 6 mesecev, s svojimi podpisi.

Predloge kandidatov je potrebno posredovati volilni komisiji do 20. 6. 2003 v psini obliki s podpisano izjavo kandidata, da se strinja s kandidacijo, pri kandidatih, ki jih predlaga desetina delavcev, tudi podpisi vseh delavcev, ki predlagajo kandidata (najmanj 12).

Pravico voliti imajo vsi delavci družbe Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec d.d., ki so zaposleni nepretrgoma 6 mesecev (aktivna volilna pravica).

Svet delavcev je imenoval volilno komisijo :

Danica BLATNIK - predsednica

Nataša ZALOŽNIK - članica

Zvonka JUVAN - članica

Milan PIRNAT - namestnik predsednice

Ljuba ČEH - LESKOVEC - namestnica članice

Albert VERČKOVIK - namestnik članice

Volilna komisija je imenovana za štiri leta. Člani volilnih organov ne morejo biti kandidati za člana Sveta delavcev.

Predsednik Sveta delavcev:

Branko ARL, inž.gozdarstva

1. Koroški in mariborski gozdarji v neposredni bližini Smolarjevega gozda.

2. Pod smrekovo lepotico v Rebernikovem gozdu (Primož na Pohorju)

3. Cvetni prah na gladini Lovrenškega jezera.

4. Javorski šolarji so očistili tudi daljino okolico svoje najvišje šole (Krištanov klanec)

Foto: Gorazd Mlinšek

OTVORITEV GOZDNE UČNE POTI DRAVOGRAD – GRAD

GORAŽD MLINŠEK, univ.dipl.inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Vse poti v gozdu so prijetne, če pa je kakšna izmed njih urejena in opremljena z opisnimi tablami in vodnikom, je takšna pot še lepša in še bolj dostopna. Naše območje je bogatejše še za eno gozdno učno pot. 16. maja 2003 je bila uradna otvoritev gozdne učne poti Dravograd – Grad.

Gozdarji javne gozdarske službe KE Dravograd (OE Slovenj Gradec) so obstoječo prijetno sprehajalno pot nad Dravogradom imeli že nekaj let v planu, da jo gozdarsko uredijo in jo približajo javnosti. Ob pomoči Občine Dravograd, predvsem pa finančne, je ta pot dokončno urejena. Na otvoritvi so zapeli pisani množični ljubiteljev gozda in narave pevci in

pevki gozdarskega pevskega zbora »Stežice«. Prisotne je v imenu občine pozdravil podžupan Alfonz Naberžnik, o pomenu gozda in gozdnih učnih poti je prisotne seznanil vodja KE Dravograd Vlado Petrič, revirna gozdarka Suzana Andrejč – mama oz. ustvarjalka te poti pa je na slikovit način opisala okoli 2 kilometra dolgo pot nad Dravogradom. Pred gostinsko prodajnim centrom Traberger usmerja obiskovalce poti leseni smerokaz mimo naselja navzgor do gozda, kjer je pregledna karta celotne poti.

Na poti lahko spoznavš zanimivosti pestrega gozda, grmovne in drevesne vrste, gospodarjenje v gozdu, pomen vode v in iz gozdnega prostora... Najvišje je speljana pot nad grajsko utrd-

bo v obliki okroglega stolpa imenovanega Rechtturm, pod katerim raste velika preproga zimzelena. Zaključek poti je pri razvalinah dravograjskega gradu, od koder je lep razgled na okoliške celke in pester ptičji rezervat v črneškem zalivu Drave. Na grajskem dvorišču se križata Gozdna učna pot Dravograd – Grad in Srčeva pot. Za lažje razumevanje gozdne učne poti si lahko pri krajevnih gozdarjih ali v informativni pisarni Turističnega društva Dravograd nabaviš slikovito zloženko – vodnik po tej poti.

Gozdarji – snovalci te zelene poti se zahvaljujemo vsem, ki so tako finančno kot praktično pomagali urediti gozdno učno pot Dravograd – Grad. ▲

Ob mladem gozdu

Foto Gorazd Mlinšek

ZVEZA HRANILNO KREDITNIH SLUŽB SLOVENIJE, p.o. LJUBLJANA
POSLOVNA ENOTA SLOVENJ GRADEC
Telefon 02 883 93 00

Blagajniška mesta:

Slovenj Gradec, Celjska 7	tel. 02 88 39 313
Mislinja	tel. 02 88 50 210
Dravograd	tel. 02 87 70 140
Radlje ob Dravi	tel. 02 87 70 150
Prevalje	tel. 02 87 50 220

V naši hranilno kreditni službi vam nudimo zaupno, zanesljivo, varno in gospodarno urejanje vaših denarnih zadev. Posluujemo s posluhom za vsakega komitent.

VARČEVANJE

Ponujamo ugodne obrestne mere za vse vrste vezanih tolaških depozitov.

TRANSAKCIJSKI RAČUNI:

- za samostojne podjetnike, društva
- za imetnike dopolnilnih dejavnosti na kmetijah
- za fizične osebe

NOVA PONUDBA:

HRANILNA KNJIŽICA OBROČNEGA VARČEVANJA

KREDITI:

- vse vrste dolgoročnih in kratkoročnih kreditov, ugodno tudi za nakup kmetijskih zemljišč

DODATNA PONUDBA.

- **MAGNA** kartica
- plačilna kartica **ACTIVA** – možnost dviga gotovine na bančnem avtomatu
- vplačilno mesto za **vzajemne sklade KD Investments (GALILEO, RASTKO, KD BOND)**
- zavarovalniške storitve za zavarovalniško hišo **SLOVENICA**

OHRANJAMO TRADICIJO IN SKRBIMO ZA RAZVOJ!

PAVLE FERLIC ODŠEL V POKOJ

mag. Jožef Mrakič

Ko takole mesec za mesecem prebiram izvode Viharnika opažam, kako ste pozorni na ljudi, ki so živeli ali še živijo in delajo z gozdom ali z Viharnikom. Še posebej se znate zahvaliti ljudem, ki so večji del življenja delali v Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec.

Ni mi dalo miru. Kar nekako dolžnost sem začutil, da gozdarje in bralce tega prečudovitega glasila spomnim, da je konec prejšnjega leta aktivno delo v gozdarstvu zamenjal za obdobje, ko »nimaš časa« Pavle Ferlic, univ. dipl. inž. gozdarstva. Gotovo se ga spomnite! Večino delovne dobe je namreč izpolnil v slovenjgraškem gozdnem gospodarstvu, le začetek in konec je zvezal v svojem domačem Mariboru.

Na starejših slikah v vašem glasilu ga včasih zasledimo, ko stoji nekje ob strani napol skrit ali zakrit za kakšnimi »širokimi rameni«. Nikoli v ospredju, a vendar vedno korak pred sodobniki. Takšnega ga pač poznamo in cenimo.

Seveda ne morem pisati o tem, kako se ga spominjate, ko je bil še vaš sodelavec. Spomniti želim le na nekaj drobnih stvari, ki smo jih doživljali z njim zadnja leta pred upokojitvijo, ko je zaokrožil svojo delovno dobo in se vrnil na svoj začetek med štajerske gozdarje.

Svoje delo v gozdarstvu je začel na lovrenškem obratu v revirju Plešič, kjer se je že na začetku srečal s katastrofo, ko je veter pod Mašinžago podrhl 19.000 m³ drevja na površini 84 ha. Tudi druge večje posege v gozdovih so mu dali v roke, da jih spravi v red. Tako je nastal njegov prvi gozdnogojitveni načrt v času, ko je bilo poglavito zadostiti planskim številkam in opravičiti močnejše posege v gozdu. Spomin in skrb domačih gozdarjev sta doprinesla, da so mu ta njegov prvi gojitveni načrt lovrenški gozdarji po slabih 40 letih podarili ob odhodu v pokoj.

Pred časom mi je Pavle pokazal sliko, ko je v šestdesetih letih kot študent skupaj z g. Modicem in g. Ankom iskal trase za nove ceste pri sv. Bolfenku v Hudem kotu. Zaradi zanimivosti sliko tudi prilagam v objavo. To so bili

Pavle Ferlic na delu

Trije mušketirji (B. Anko, T. Modic, P. Ferlic) na začetku svojih gozdarskih poti pri Sv. Bolfenku v Hudem kotu

začetki njegovega gozdarjenja na slovenjgraškem gozdnogospodarskem območju in tudi vzrok, da je po treh začetnih letih zapustil Lovrenc in šel v Radlje. Od takrat pa do leta 1994 je večino svojega gozdarjenja

opravljal na radeljski gozdni upravi.

Vsem nam mariborskim gozdarjem je bilo v veliko zadovoljstvo, ko je Pavle z osnovanjem ZGS že bolj na koncu svojega aktivnega dela postal naš sode-

lavec. Morda je kdo ponergal pred uvozom kadrov iz Slovenj Gradca, a si je kmalu premislil, ko je spoznal Pavletovo osebnost in strokovnost. V pretežno mlademu kolektivu se je kmalu prepoznal za izkušenega gozdarskega mačka in neprecenljivega svetovalca tako na strokovnih področjih kot v vedno bolj zapletenih medčloveških odnosih. Njegova vrata v pisarno so bila odprta za vse, in za vsakršen nasvet. Njegovi nasveti so bili neprecenljivo dopolnilo slabostim mlajših kolegov, ki imajo vse premalo neposrednega stika s proizvodnjo, s tehnološkimi rešitvami, z gozdnimi delavci, z nagrajevanjem, z motiviranjem za težko gozdno delo, organizacijo del, in še in še.

Pavle je od snovanja ZGS na našem območju vodil odsek za gozdne prometnice in tehnologijo. S svojim sistematičnim, natančnim in poštenim delom je pri delovanju tega odseka v območju kakor tudi za državni nivo postavil merila in postopke, ki veljajo še danes in so sad njegovega poglobljenega razmišljanja in izjemnega poznavanja gozda.

Nepogrešljiv je bil pri izobraževanju lastnikov gozdov za varno delo v gozdu, pri krojenju lesa in odličnem sodelavcu Gozdarskega šolskega centra iz Postojne, ki je opravljal zahtevnejša usposabljanja po naših krajevnih enotah.

Bil je strog do sebe in načelen v odločitvah. Ne, to ni bila trma, ampak njegovo videnje, ki ga ni spreminjal več, pa tudi komentiral ne. Bil je tih in miren tudi, ko smo mladci povzdigovali glasove v reševanju problema. Nekoliko več besedi je iz njega spravil le pogovor o vinu in njegovih mladostnih letih v Svečini in okolici. Kot dober poznavalec vina nas je priseljene Štajerce učil prvih korakov zmernega in kulturnega pitja vina. Ponovno srečanje s slovenskimi goricami je bilo morda tisto prijetno dejstvo, ki je oblažilo njegovo ne ravno veselo slovo od koroških gozdov in njihovih ljudi.

Ko skušam na koncu strniti misli, je najbolje, da si sposodim vaš moto, ki za Pavleta še posebej velja, da »dobre stvari ostajajo«.

OBVLADOVANJE PODLUBNIKOV

GORAZD MLINŠEK, univ.dipl.inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

V slovenjgraškem gozdnogospodarskem območju (Koroška regija) prevladujejo iglasti gozdovi, v katerih je največ smreke. V aprilu in maju so postajale krošnje dreves vse bolj rjavkaste, veter pa je raznašal po zraku oblake smrekovega cvetnega prahu. Zaradi stresnih situacij (suše, ujme, onesnaženja zraka, ...) je narava v boju za ohranitev posameznih rastlinskih in živalskih vrst zelo razsipna. Lanska in letošnja spomladanska suša sta pripomogla k zelo močnemu semenjenju smreke po vsem območju in izven njega. Močno cvetoče in semeneče drevo porabi ogromno lastne energije in fiziološko oslabi. Takšno drevo je manj odporno proti raznim žuželkam – še posebno podlubnikom – kot v normalnih pogojih. Tudi veliko – površinski lanski vetrolomi in snegolomi v smrekovih sestojih zaradi obilne snežne odeje v višjih legah še niso dokončno izdelani in sanirani, zato je nevarnost prekomernega razvoja podlubnikov še večja. Že v začetku maja je bilo opaženo prvo zaleganje velikega in malega lubadarja tudi na prisojnih pobočjih v nadmorski višini 1000 do 1100 m. Že v aprilu pa so bila opažena prva žarišča lubadarja.

V naših gozdovih prebivata predvsem veliki ali osmerozobi smrekov lubadar (knaver) in mali ali šesterezobi smrekov lubadar. Veliki lubadar je temnorjav, bleščeč in močno dlakav hrošček,

velik do 5 mm, ki ima na koncu pokrovke štiri zobke. Najraje naseljuje smreko, predvsem pa debelolubne dele drevesa (koreniki, spodnji del debla, debele veje). Prezimuje v napadenih drevesih, v nižinskih in hribovitih delih, roji lahko od srede aprila do konca maja in od konca junija do konca julija. Čas trajanja razvoja hrošča in jajčec je 6 – 10 tednov, odvisno od vremenskih razmer.

Bolj številni pa je mali smrekov lubadar. Velik je 1,5 mm do 3 mm. Je črn hrošč z rdečerrjavimi bleščečimi pokrovkami, na koncu katerih ima tri zobke. Najraje prezimuje na napadenih drevesih (starejših), v sečnih ostankih (vrhači) in v stelji (tanjšje veje). Roji aprila in v začetku maja ter julija. Zelo rad napada smrekove drogovnjake in letvenjake, na debelejšem drevju pa se naseli v vrhnjem delu drevesa. Razvoj lubadarjev poteka v območju prevodnega sistema pod lubjem, zato z vrtnanjem rogov prekinemo pretakanje sokov po deblu in vejah. V normalnih letih izločajo bolna in hirajoča drevja iz gozda, v nenormalnih letih pa napadejo celo zdrava drevesa in se prekomerno namnožijo ter postanejo za gozd nevarni: v času sušnih in vročih letih, zaradi poškodb po ujmah (vetrolomi, snegolomi, žledolomi, strela) po požarih, po prekomernem obrstenju iglic, po poškodbah lubja po divjadi, zaradi poškodb pri spravilu, zaradi odmiranja kore-

nin – okužbe rdeče in bele trohnobe, slabega gozdnega reda, nepravčasnega odvoza neobeljenega lesa iz gozda na strojno lupljenje.

Podlubnike obvladujemo s pravočasno preventivo in zatiranjem. Med preventivne ukrepe spadajo – gojenje rastišč v prilagojenih gozdnih sestojih in drevesnih vrst ter redno in strokovno izvajanje nege mladega gozda. Takoj po zaključku redne sečnje je potrebno izvesti popolni gozdni red (beljenje panjev iglavcev in bresta), pravočasno je potrebno odstraniti neobeljene lesa iglavcev in bresta, pravočasno je potrebno posekati bolno in hirajoče drevje. Redno je potrebno pregledovati gozdove: v zimskem času enkrat februarja ali marca, v pomladanskem in poletnem času enkrat mesečno. Ugotavljamo prisotnost posameznih lubadar in večjih rastišč. Pozorni moramo biti na gozdove, poškodovane po ujmah, na lanskeletna večja sečišča, kjer je bil les dalj časa skladiščen in suha in močno osončena pobočja (prosojne lege). Revirni gozdarji morajo pravočasno pripraviti vsakoletni površinski in časovni načrt obvladovanja podlubnikov v revirju, s pomočjo katerega je nadzorovanje številčnosti podlubnika s kontrolnimi lovni nastavami (kontrolna drevesa, kontrolni kupi – zložene veje z debelim koncem navzven, pasti s feromoni) pravočasno in učinkovitejše. Z hitrim posekom in sa-

nacijo vsakega odkritega rastišča podlubnikov lahko zmanjšamo ali preprečimo nadaljnji napad podlubnikov.

Lubadarja pa zatiramo z zatiralnimi ukrepi – s takojšnjim posekom in izdelavo napadenih dreves (žarišč) in uničenja zaroda podlubnikov s pomočjo lovni dreves, kupov (možna uporaba insekticidov, kjer ni možno sežiganje napadenih drevesnih ostankov in kjer ni v bližini vode) in feromonskimi vabami v lovni pasteh. Neolupljeno napadeno hlodovino je potrebno takoj oklestiti in olupiti na podloženo ponjavo, napadene ostanke pa je potrebno ob upoštevanju požarne varnosti sežgati ali neolupljena takoj odpeljati na takojšnje strojno lupljenje na skladišče za strojno lupljenje.

Zavod za gozdove daje lastnikom gozdov strokovne nasvete in pomoč, nudi po letnem programu glede na razpoložljiva proračunska finančna sredstva materiale in sredstva potrebna pri delih z lovni nastavami in pastmi.

Vsem lastnikom gozdov svetujemo, da tudi sami pregledajo svoj gozd in o morebitno najdenem žarišču lubadark obvestijo svojega revirnega gozdarja, s katerim se dogovorijo o takojšnjih ukrepanjih sanacije napadenih dreves. S skupnimi močmi bomo lažje obvladovali morebitno prenamnožitev velikega in malega smrekovega lubadarja! ▲

NAČRTOVANJE V LOVSTVU

STONE PRIDIGAR, univ. dipl. inž. gozdarstva

 Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

V odseku za gozdne živali in lovstvo je končan celoten postopek načrtovanja za leto 2003. Dne 14.4.2003 je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano sprejelo letni lovskogojitveni načrt za Pohorsko lovskogojitveno območje, izdelan za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2003. Na osnovi sprejetega letnega lovskogojitvenega načrta, je organ lovskogojitvenega območja po ugotovljeni usklajenosti letnih načrtov gospodarjenja z divjadjo z letnim lovskogojitvenim načrtom, dne 7. 5. 2003 te potrdil.

S 16. 5. se prične lov na srnjad, našo najštevilnejšo divjad, pozneje pa še na druge vrste. Pri odločanju za odstrel naj ne bo vodilo trofeja, ki postaja zadnja leta vse pomembnejša, ampak upoštevanje dognanj znanosti, katerim osnova so naravne zakonitosti. Le s takim pristopom lahko lovci zagovarjamo pred javnostjo svoje poslanstvo. ▲

Prva paša pri Stanetu na Lutrskem vrhu. Foto Gorazd Mlinšek

LOVSKA RAZSTAVA V PAMEČAH

MILENA TRETJAK - Koroška lovská zveza

V aprilu je lovska družina Gradišče, kot letošnji organizator, pripravila bazensko lovsko razstavo. Na njej so razstavljale lovske družine: Gradišče, Golavabuka, Podgorje, Slovenj Gradec, Mislinja in Dolič.

Otvoritveni pozdrav je pričel starešina lovske družine Gradišče Bogdan Popič, led pa so mu pomagali prebijati pevci lovskega pevskega zbora Prežihovo-Kotlje.

V programu so bila podana kratka poročila. Tako so poročila pripravili gospod; Jože Ogriz, o odvzemu velike divjadi v LGB Slovenj Gradec, gospod Dušan Mlinšek o odvzemu male divjadi v LGB Slovenj Gradec. Zelo natančno pa je bilo tudi poročilo oziroma kratko predavanje gozdarskega inšpektorja Draga Križana o vplivu dela lovskega čuvaja v lovišču in lovski družini.

Na otvoritvi je vse navzoče pozdravil predsednik Koroške lovske zveze Dušan Leskovec, prav tako pa tudi župan Matjaž Zanoškar. ▲

1. Uvodni pozdrav starešine lovske družine Gradišče Bogdana Popiča skupaj z lovskim pevskim zborom Kotlje-Prežihovo.

2. Poročilo Draga Križana
3. Župan Matjaž Zanoškar in predsednik Koroške lovske zveze Dušan Leskovec skupaj z nekaterimi aktivnimi člani lovske družine Dolič.

UTRINKI IZ REVIRJA

V zadnjih dneh meseca maja leta 1970 je naš kolektiv gozdarskega obrata Slovenj Gradec zadela velika izguba, ko je umrl naš sodelavec in dolgoletni vodja obrata Jože Šavc. Omahnil je sredi Pohorskih gozdov, ko se je udeleževal in vodil mladinski pohod po poteh Pohorskega bataljona, star komaj 47 let. Leta 1950 je bil imenovan za upravnika naše gozdne uprave Slovenj Gradec in jo je vodil v tistih težkih časih celih 10 let, to je do leta 1960, ko je šel na strokovno izpopolnjevanje, vodstvo obrata pa je prevzel njegov dotedanji pomočnik Ivan Walt. Ko se je čez dve leti vrnil na gozdni obrat, je prevzel dolžnost vodje proizvodnje, za šefa obrata pa je prišel k nam Peter Planišec, univ. dipl. inž. gozdarstva iz uprave podjetja.

Na pokojnega Jožeta Šavca imam še vedno lepe spomine; z

GOZDARSKI OBRAT SLOVENJ GRADEC JE ŽALOVAL

REBERNIK RUDI

Jože Šavc

dobrimi mislimi se ga spominjajo tudi vsi ostali člani kolektiva, ki so delali v času njegovega vodstva na obratu. Bil je zahteven, a vendar dober predstojnik, ki je skrbel za red in delovno dis-

ciplino na upravi, kakor tudi pri svojih delavcih po deloviščih na terenu, obenem pa tudi za njihovo dostojno življenje in primeren zaslužek. Terensko delo vodilnih in revirnih gozdarjev se je v tistih časih v marsičem razlikovalo od današnjega. Revir Plešivec je bil od sedeža obrata v Slovenj Gradcu najbolj oddaljen. Zaradi tega je bil revirni gozdar odvisen največ od lastnih odločitev in sposobnosti organizirati delo po deloviščih. Vodja obrata ali njegov pomočnik sta zaradi pomankanja prevoznih sredstev in slabih poti lahko izvajala pregled revirja samo občasno. Revirni gozdar ga je potem vodil po revirju do delavniških skupin, kakor je pač bilo potrebno. Pozneje, ko se je terensko gozdarsko osebje že "motoriziralo", so bili taki stiki z vodstvom obrata lažji in pogostejši.

Še vedno imam v spominu take

službene obiske pokojnega vodje obrata Jožeta Šavca, ki je revir Plešivec rad obiskoval, posebno pozneje, ko je dobil svoje službeno motorno kolo Puch. Kadar sva imela domenjano za službeni obisk revirja, sem ga moral pričakati na dogovorjenem mestu in potem sva hodila po sečiščih in raznih gojitvenih objektih od skupine do skupine. Zelo rad se je pogovarjal z delavci in prisluhnil njihovim težavam, ki jih takrat ni manjkalo. Taki službeni obhodi, ki so včasih bili bolj prijateljski obiski, so bili v revirju vedno dobrodošli, kljub morebitnim kritičnim pripombam, saj so pomagali ohranjati red in disciplino med delovnimi skupinami.

Takih sodelavcev, posebno, če so bili naši predstojniki, kot je bil pokojni Jože Šavc se bomo vedno radi spominjali, pa čeprav jih že dolgo ni več med nami. ▲

14. RAZSTAVA

»DOBROTE SLOVENSКИH KMETIJ« NA PTUJU

DANICA ONUK, inž. kmetijstva, KSS Slovenj Gradec

Razstava »Dobrote slovenskih kmetij« je od svojega začetka leta 1990 do danes prerasla v odmevno prireditel, ki vsako leto nagrajuje prizadevno delo žena, deklet in gospodarjev naših kmetij. Poslanstvo razstave je v ohranitvi značilnih kmečkih izdelkov ter promociji le-teh tako doma kakor v tujini, saj se razstava s svojo podobo vključuje tudi v turistično ponudbo Slovenije.

Letošnja razstava na Ptuj je potekala od petka, 4. do ponedeljka 7. aprila 2003. Postavljena je bila kot vedno doslej v Minoritskem samostanu v samem mestnem jedru. Razstavljeni so bili samo kvalitetno ocenjeni izdelki, ki so jih komisije pri ocenjevanju uvrstile v zlata, srebrna in bronasta priznanja.

V osrednjem razstavnem prostoru so bili razstavljeni krušni izdelki, v stranskih prostorih pa vsi ostali izdelki po skupinah (mlečni in mesni, vina, žganja, olja, kisi, suho sadje, sadni sokovi in letos kot novost tudi sadna vina (mošt) in marmelad).

Ker se je letos posebej ocenjevala tudi prijavljena embalaža, je bila tudi ta razstavljena v posebnem prostoru.

Skupaj z ostalimi izdelki pa so bili letos prvič ocenjeni in razstavljeni tudi izdelki z ekoloških kmetij.

Na razstavnem prostoru, kjer se predstavijo regije, je bilo letos na vrsti Prekmurje.

V posebnem prostoru pa so se regije predstavile tudi z dobrotami etnološke vrednosti.

S Koroške so letos kmetje prijavili in dali v oceno 63 izdelkov (21 krušnih, 9 mesnih, 2 mlečna, 14 žganj, 5 moštov, 3 sokove, 4 kise, 1 olje, 2 marmeladi in 2 vzorca suhega sadja). Od teh jih je 44 prejelo priznanja, dva izdelka pa sta prejela še priznanje za embalažo. Med naštetimi je bilo tudi 5 kmetij, ki so letos v ocenjevanje prijavile 7 ekoloških izdelkov, od katerih so trije dobili priznanja. ▲

Pa naštejmo letošnje dobitnike priznanj:

ZLATA PRIZNANJA:

1. PISAR Anita	Zelen breg 9	Ravne	rženi kruh
2. PERŠAK Ksenija	Ob Meži 10	Mežica	rženi kruh
3. KRISTAN Marija	Vuhred 69	Vuhred	polnozrnat kruh
4. MESNER Marija	Sv. Primož 27	Muta	mešani kruh
5. BREZNIK Irena	Remšnik 16	Podvelka	krofi
6. PAJTLER Simona	Remšnik 15	Podvelka	skuta
7. JANIŠ Pavla	Gortina 132	Muta	lesnikov mošt
8. MATAVŽ Ferdo	Gmajna 51	Slov. Gradec	brinjevec
9. ODER Mojca	Pohorski b. 9	Slov. Gradec	suha jabolka
10. PODHOVNIK Antonija	Belšak 6	Prevalje	češpljev džem

SREBRNA PRIZNANJA:

1. PODHOVNIK Antonija	Belšak 6	Prevalje	rženi kruh
2. GERDEJ Milka	Ob Meži 10 a	Mežica	rženi kruh
3. ODER Marina	Ojstrica 23	Dravograd	rženi kruh
4. ŠTAHER Marjeta	Sv. Primož 49	Muta	janež.upognjenci
5. LEDINEK Antonija	Sv. Primož 58	Muta	keksi na stroj
6. MORI Branko	Mlake3	Muta	hruškovo žganje
7. ROBNIK Roman	Sele 46	Slov. Gradec	hruškovo žganje
8. REPAS Jože	Raduše 25 a	Podgorje	brinjevec
9. PREVOLNIK Darinka	Misl. Dobrava 75	Mislinja	lesnikov sok
10. JESENIČNIK Jože	V. Mislinja 35	Mislinja	lesnikov kis
11. PEČOLER Vanja	Pameče 254	Slov. Gradec	mošt
12. KOTNIK Mihael	Podgora 7	Kotlje	mošt
13. IVARTNIK Ivan	Podgora 33	Kotlje	suha salama

BRONASTA PRIZNANJA:

1. JUTERŠEK Anica	Strojna 5	Ravne	rženi kruh
2. OBRETAN Marjana	Strojna 6	Ravne	rženi kruh
3. Kmetija AJNŽIK	Tolsti vrh 49	Ravne	sadni kruh
4. PAJTLER Simona	Remšnik 15	Podvelka	mešani kruh
5. WASTL Zdenka	Legenska c. 1	Slov. Gradec	mešani kruh
6. OŠLOVNIK Sonja	Pameče 238	Slov. Gradec	mešani kruh
7. PETER Danica	Podkraj 7	Mežica	suha salama
8. STOPAR Franc	Javorje 27	Črna	suha salama
9. IVARTNIK Ivan	Podgora 33	Kotlje	konjska salama
10. HAJNC Janez	Zg. Vižinga 34 a	Radlje	puranja prekaj. prsa
11. HAJNC Janez	Zg. Vižinga 34 a	Radlje	puranja salama
12. HAJNC Janez	Zg. Vižinga 34 a	Radlje	puranja rulada
13. ROBNIK Roman	Sele 46	Sl.Gradec	češpljevo žganje
14. OŠLOVNIK Sonja	Pameče 238	Sl.Gradec	sadno žganje
15. URBANCL Jože	Straže 86	Mislinja	češpljevo žganje
16. GERDEJ Avgust	Ob Meži 10 a	Mežica	češpljevo žganje
17. GERDEJ Avgust	Ob Meži 10 a	Mežica	mošt
18. HRATEL Viktor	Troblje 27	Sl.Gradec	mošt
19. ODER Mojca	Pohorski b. 9	Sl. Gradec	suhe hruške
20. PODHOVNIK Antonija	Belšak 6	Prevalje	borovničeva marmelada
21. SINREIH Majda	Kozjak 10	Mislinja	bučno olje

Podelitev priznanj za vina, žganja, kise, sokove, marmelade, mošte in suho sadje je bilo v soboto, 5. aprila, za krušne, mesne in mlečne izdelke pa v nedeljo, 6. aprila.

Vsem dobitnikom priznanj še enkrat iskreno čestitamo!

REGIJSKI KVIZ »MLADI IN KMETIJSTVO«

DANICA ONUK, inž. kmetijstva KSS Slovenj Gradec

Društvo podeželske mladine Mislinjske doline je bilo kot lanskoletni zmagovalec letos organizator regijskega kviza »Mladi in kmetijstvo«.

Potekal je v petek, 11. aprila 2003 v kulturnem domu v Podgorju. Na razpis se je prijavilo 11 tričlanskih ekip iz šestih društev podeželske mladine s Koroške in sicer:

Dravograd 1, Dravograd 2, Dravska dolina, Črna na Koroškem, Mislinjska dolina 1, Mislinjska dolina 2, Mežiška dolina, Strojna, Šentanel 1, Šentanel 2 in Zagrad.

Tekmovanje je bilo razdeljeno v tri kroge, mladi pa so odgovarjali na vprašanja s področja varnosti in zdravja pri delu, dopolnilnih dejavnosti na kmetiji in bontona.

V prvem krogu so vse ekipe z odgovori A, B ali C odgovarjale na 12 istih vprašanj. Tri najslabše ekipe so bile tako izločene iz nadaljnjega tekmovanja.

Osem preostalih ekip je v naslednjem krogu odgovarjalo na trditve z DA ali NE, s tem, da so lahko odgovor oplemenitili z 1 ali 2 točkama. Seveda so se jim nepravilni odgovori prav za toliko osiromašili. Tako so na kon-

Foto ▲▼ Danica Onuk

cu kroga izpadle štiri neuspešne ekipe.

Štiri preostale ekipe so v zadnjem krogu izbirale vprašanja po težavnostni stopnji, nanje pa so morali odgovoriti ustno. Po štirih vprašanjih za vsako ekipo so bila že jasno dosežena mesta in sicer:

- 1 mesto: Mežiška dolina
- 2 mesto: Zagrad
- 3 mesto: Črna na Koroškem
- 4 mesto: Dravograd 1

Prvovrščena ekipa Mežiške doline se je udeležila državnega tekmovanja, ki je bilo v soboto, 26. aprila v Sv. Juriju ob Ščavnici in zasedla 8. mesto.

Za boljše vzdušje in sprostitve med posameznimi tekmovalnimi krogi sta poskrbela Marko Golob in Marica Umek s skečem ter Matjaž Popič z vižami na harmoniki.

Vse ekipe so prejele priznanja in priložnostna darila sponzorjev, tri najboljše ekipe pa so prejele tudi pokale.

Seveda organizatorji niso pozabili na pogostitev vseh sodelujočih in na zabavo s plesom.

Vsem ekipam za dosežene rezultate še enkrat čestitamo! ▲

ŠPARGLJI TUDI V MISLINJSKI DOLINI

FRANC JURAČ

Šparglji - zelenjava izrazitega okusa in nekoč hrana bogatih, je doma iz Sredozemlja. Pred leti so ga začeli gojiti tudi v Sloveniji, poleg Primorske pa ga gojijo tudi na Štajerskem in na Dolenjskem. Pred tremi leti sta se z vzgojo pričela ukvarjati tudi Jože Dvorjak in njegova žena iz Mislinjske Dobreve. Tri leta pridnega dela, ki sta ga vložila v nasad, se je bogato obrestovalo; nasad je letos že v polni rodnosti in na njem sta pridelala že okoli 400 kg špargljev. "Predno sva se z ženo odločila za vzgojo špargljev, sva prebrala veliko strkovnega gradiva, da sva sploh lahko začela, kajti vzgoja špargljev zahteva veliko znanja in truda. Sama vzgoja špargljev pa naj bi bila tudi nekakšna dopolnilna dejavnost na kmetiji, zato sva letos nasad tudi nekoliko povečala", pravi Jože Dvorjak. To pa je tudi prvi nasad špargljev v Mislinjski dolini in na Koroškem. ▲

Jože Dvorjak ob nasadu špargljev
Foto Franc Jurač

7. REDNI OBČNI ZBOR KONJEREJSKEGA DRUŠTVA MISLINJSKE DOLINE

MILENA TRETJAK

Občni zbor smo konjerejci, kakor vsako leto tudi letos pripravili na velikonočni ponedeljek.

Na njem smo pregledali celoletno delo in sodelovanja na raznih prireditvah. Da bi o svojem delu dobili tudi strokovno mnenje, in razne nasvete, smo medse povabili gospoda Smiljana Štruca. Ta je člane seznanil o izkoriščanju pašnikov ter o zadevah pri uvajanju ekološkega kmetovanja in konjereje.

Na samem zboru so tekle besede tudi o aktualnih boleznih konjev, govorili pa smo tudi o včlanitvi v Združenje rejcev hladnokrvnih konj in haflingarjev Slovenije. ▲

Društvo si je kot prvo nalogo v tem letu zadalo, da pripravi v naslednjem mesecu strokovno ekskurzijo z izobraževalnim programom.

Foto Milena Tretjak

OCENJEVALI SO MOŠT, SOK IN KIS

FRANC JURAČ

V okviru delovnega programa, ki so ga sprejeli za letošnje leto člani Sadjarskega društva Mežiške doline, so na Mališnikovi kmetiji na Tolstem Vrhu pri Ravnah na Koroškem ocenjevali mošt, sok in kis. Po oceni strokovne komisije so bili vsi izdelki dobro ocenjeni, tako mošt, sadni sok in kis, kar dokazuje, da je kvaliteta teh izdelkov vsako leto nad vse dobra. Za ocenjen mošt, sok in kis so podelili zlata, srebrna in bronasta priznanja. Nadvse zadovoljen pa je po ocenjevanju bil predsednik sadjarskega društva mežiške doline Damjan Smolak: "S takimi ocenjevanji želimo ohraniti našo avtohtono sadje in sadje starih sort v katerem vidimo prihodnost našega sadjarstva. Tako ocenjevanja bomo organizirali tudi v prihodnje in v naše društvo pridobili še več članov". ▲

SUBVENCije 2003

FRANC JURAČ

Pri izpolnjevanju vlog za subvencije v letu 2003 so vlagateljem tudi letos pri izpolnjevanju veliko pomagali kmetijski svetovalci. Na Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja so prejeli 66.725 vlog, do podaljšanega roka 5. maja pa še 50 zahtevkov, vendar bodo zamud-

niki prejeli nekoliko nižje subvencije. Za vsak zamujen dan se bodo subvencije zmanjšale za en odstotek, tako da bodo tisti, ki so vloge oddali 5. maja, prejeli za pet odstotkov nižja izplačila, vloge tistih, ki so zamudili tudi podaljšani rok, bo agencija zavrla. ▲

Marija Plazovnik in Danica Onuk sta vlagateljem veliko pomagale pri izpolnjevanju vlog.

Foto: Franc Jurač

OBNOVILI KOZOLEC

FRANC JURAČ

Kozolci na naših kmetijah so bili nekoč v pomoč, kamor so ob času žetve zlagali žitne snope, da so se do mlačve dobro posušili. V jeseni pa so v kozolce shranjevali krmo za živino, še posebej pa je v kozolcu prišel prazen postror za shranjevanje kmetijskih strojev in opreme.

Danes na naših kmetijah ni več toliko kozolcev, kot jih je bilo nekdaj. Načel jih je zob časa in so propadli. Mnogi skrbni gospodarji pa so le skrbeli in jih obnavljali. Tako so letos obnovili okoli tristo let star kozolec na Melažnikovi kmetiji v Mislinjski Dobravi. Gospodar Ivan Konečnik je povedal, da je o obnovi kozolca razmišljal že dolgo in letos se je odločil, da ga je obnovil. "Srce bi me bolelo, če tega ne bi storil in ga popravil, saj to je vendar dediščina naših staršev", pravi Ivan Konečnik. ▲

Foto: Franc Jurač

Na Melažnikovi kmetiji je po obnovitvi kozolec spet postal lepoteč.

NAJLEPŠI ČEBELARSKI MESECI

ČEBELARSTVO

JANEZ BAUER

Narava se je razbohotila v vsej svoji veličini. Vse brsti in cveti, pomlad je zakorakala v naše kraje z velikimi koraki. Pokrajina se odeva v zeleno, le vrhovi naših najvišjih gora so še odeti z belo snežno odejo.

Za naše čebele so to najlepší dnevi. Kot v raju. Razvoj čebeljih družin se počasi bliža vrhuncu in panji so nabiti s čebelami. Od prvih jutranjih žarkov pa vse do sončnega zahoda letajo od cveta na cvet, nabirajo medicino in opravljajo svoje največje poslanstvo – oprašujejo rastline. Kar 95% koristnega dela opravi čebela z opraševanjem in samo 5 % odpade na donos medu in drugih čebeljih pridelkov. Sedaj, ko vse cveti, prinesejo čebele v panj ogromne količine cvetnega prahu. Na leto ga za svoj razvoj in hranjenje zalege porabijo do 40 kg. To je tudi pravi čas, da v panje namestimo osmukalnike in jim del cvetnega prahu pobere-mo za lastne potrebe. V panje ali pred njih nastavimo mreže, ki iz čebeljih nožic osmukajo grudice cvetnega prahu. Tako osmukan cvetni prah pade v posodico, ali predalček, ki ga moramo dnevno prazniti. Vsebuje namreč veliko vlage in nezaščiten hitro splesni. Cvetni prah nato shranimo v hladilni skrinji in ga nato posušimo v sušilniku. Tudi suh cvetni prah moramo shranjevati v

neprodušno zaprti embalaži, ali pa ga zalijemo z medom. Tako shranjen je obstojen dalj časa.

Nekaj več besed je posvečeno cvetnemu prahu, saj je zanimanje zanj med ljudmi silovito naraslo. Njegova koristna in zdravilna vloga, kot naravnega domačega zdravila, se pri ljudeh čedalje bolj uveljavlja. V njem je kar dvajset življenjsko potrebnih aminokislin, glukoza, fruktoza, ogromno vitaminov in rudninskih snovi. Cvetni prah ohranja biološko ravnovesje, pomaga pri slabokrvnosti, pri težavah s prebavo in prostato. Pojemo ga eno čajno žličko na dan, najbolje skupaj z medom, saj ima malo svojstven okus. Pomaga tudi pri alergijah in senenem nahodu.

V času cvetenja in brstenja pa se prebudijo tudi nekateri kmetovalci in vrtničarji in veselo škropijo po poljih in sadovnjakih. Zato prošnja in opozorilo vsem: NE ŠKROPITE V CVET! Prav tako se izogibajte herbicidom, saj so tudi pleveli del naše krajine in zakaj bi zastrupljali to našo zeleno domovino.

Če bo vreme dopuščalo in se bodo rastline razvijale in cvetele s takim zagonom kot sedaj, bomo lahko kmalu točili cvetlični med. Seveda, če ne bodo cvetočih travnikov zamenjale cvetoče bale silaže, čebele pa bodo iskale cvetje samo po gozdnih robovih. ▲

KULTURNO DRUŠTVO ŠMIKLAVŽ

IDA ROBNIK

Šmiklavž je primestna vaška skupnost mesta Slovenj Gradec. Krajanji tu že desetletja gojijo bogato kulturno tradicijo, predvsem na področju amaterske gledališke dejavnosti. V tem okolju so zrasli tudi poznani slovenski gledališčniki, med njimi Bučinekova Jerca Marzel in igralec Emil Aberšek.

Bučinekov gospodar Vinko Šmon je predsednik primestne vaške skupnosti in ena izmed aktivnosti, kateri je Vinko posebej naklonjen, je kultura. Povedal je: "V Šmiklavžu je leta po vojni deloval mladinski aktiv, ki je prirejal razne kulturne prireditve in tudi gledališke predstave. Na pobudo krajanov smo leta 1977 ustanovili kulturno društvo, ki danes šteje okrog 70 članov, med njimi pa je posebej aktivnih 15 do 20. Vsako leto v kraju organiziramo dve pomembni prireditvi. Ena je v mesecu aprilu, ki smo jo poimenovali 'Z dobro voljo v našo vas', druga pa so prireditve v mesecu juniju na gradu Vodriž. V okviru teh prireditev bo letos že 13. grajski piknik. Tu bomo premierno zaigrali igro, ki jo je posebej za to priložnost napisal naš vodja gledališke skupine in režiser Maks Kramljak. Sicer pa so na sporedu v mesecu juniju vse tri igre, ki smo jih igrali v zadnjih treh letih, to so: Burka o jezičnem dohtarju (odigrana 34 - krat), Kje je meja (odigrana 12 - krat), Tašča, tašče, taščice (odigrana 13 - krat). Burko o jezičnem dohtarju smo prvič zaigrali pred tridesetimi leti in jo bomo letos ponovili v isti sestavi igralcev in z istim režiserjem Emilom Aberškom. Poleg tradicionalnih prireditev pa smo za letos pripravili otvoritev peš poti na grad Vodriž, ki smo jo poimenovali Puščavnikova pot. Projekt vodi Bernarda Klančnik, pri izgradnji pa so aktivno sodelovali gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije. Z imenom 'Puščavnikova pot' smo obudili spomin na puščavnika, ki je nekaj let po letu 1934 prebival na gradu Vodriž in pesnil verze o nesrečni ljubezni, zaradi katere se je tudi odločil, da bo živel kot puščavnik."

Ob koncu našega razgovora, pri katerem je bil prisoten tudi predsednik gledališke skupine Maks Kramljak, sta sogovornika še povedala, da bodo letos uredili še grajski ribnik na Vodrižu pri kmetiji Prijolič. Pri tem bo sodeloval tudi Zavod za gozdove Slovenije in povabila ljubitelje kulture in gledaliških predstav na junijske prireditve v Šmiklavžu. ▲

Kulturno društvo Šmiklavž vabi na prireditve: V nedeljo, 1. 6. 2003 si lahko ogledate gledališko predstavo veseloigre Tašča, tašče, taščice; v nedeljo 15. junija 2003 bo gledališka predstava Burka o jezičnem dohtarju v priredbi in izvedbi KD Šmiklavž in režiji Milana Aberška. Po predstavi bo otvoritev pešpoti na grad Vodriž iz smeri Podgorja in Šmiklavža.

Veseloigra Kje je meja bo v nedeljo 29. junija.

Vse prireditve bodo ob 15.00 uri. V primeru, da bo na dan prireditve slabo vreme, le-ta odpade.

Na vsaki prireditvi bodo nastopali tudi gostje, med njimi Fantje iz Graške gore, Črnjanski harmonikarji, Šmiklavška dekleta in drugi.

LJUDJE

IN

DOGODKI

58 LET OD ZADNJIH BOJEV NA POLJANI

STANKO HOVNIK

V nedeljo, 11. maja smo se ob spomeniku na Poljani spomnili zadnjih bojov druge svetovne vojne v Evropi. Na prireditvi se je zbralo več kot 1500 ljudi iz vse Slovenije.

Pred uradnim pričetkom prireditve je goste s koračnico pozdravil pihalni orkester Prevalje.

Maja 1945 je Evropa že skoraj teden dni živela v svobodi, ko so na Koroškem še potekali spopadi. Na Holmecu, nedaleč od Poljane, pa so leta 1991 potekali spopadi za samostojno Slovenijo in Koroški je skoraj usojeno, da je udeležena pri pomembnih zgodovinskih preizkušnjah.

Na proslavi na Poljani je župan občine Prevalje dr. Matic Tasič poudaril pomen boja proti okupatorju in dodal, da so se že v drugi svetovni vojni postavljali temelji, na

katerih razvijamo sodelovanje v zvezi NATO.

Med mnogimi govorniki je ob spomeniku svobodi in miru spregovoril tudi dr. Marjan Šturm, predsednik Zveze slovenskih organizacij iz Celovca. Povedal je, da je ravno partizanski boj zelo zblížal Slovence na obeh straneh meje in opozoril na aktualna dogajanja v Avstriji, ko bi nekateri radi zgodovino pisali na novo in na mesto, ki ga zasedajo žrtve, postavili zločince. "Zgodovina pa je že napisana in ta zgodovina je krvava", je rekel Šturm.

V spomin na žrtve padlih so župani občin Mežiške doline pred spomenik položili venec.

V kulturnem programu je sodelovalo 150 kulturnih delavcev iz Prevalj in okolice. ▲

Foto: Stanko Hovnik

OBČNI ZBOR RK PAMEČE

STANKO HOVNIK

Občni zbor krajevne organizacije Rdečega križa Pameče pri Slovenj Gradcu je bil 10. maja 2003 v gostišču Hosner nad Pamečami. Zbora se je udeležilo polovica od 500 članov RK.

Poročilo predsednice RK Nade Hajtnik je teren zelo obširen, saj zajema dve primestni vaški skupnosti z 2000 prebivalci. Zelo aktiven je bil 19-članski odbor. V tej mandatni dobi so zbrali in razdelili za humanitarne namene 1.535.000 SIT. Za prometne nesreče in požare so zbrali in razdelili 5.354.000 SIT, saj so imeli v svojem okolišu v teh štirih letih pet požarov in eno težko

prometno nesrečo.

Krvodajalstvo je ena izmed najzahtevnejših nalog RK. Krvodajalcev je 140.

Na področju socialne poskušajo reševati probleme, ki na tem področju nastajajo. Povezujejo se z zdravstveno in socialno službo in skupaj rešujejo probleme prizadetih krajanov. Vsako leto obiščejo okoli 135 krajanov starih nad 70 let in jih skromno obdarijo. Pakete "Nikoli nisi sam" prejmejo od območnega združenja RK Slovenj Gradec, ki jih razdelijo družinam potrbenim take pomoči.

Izvolili so nov devetnajst-članski odbor za

štiriletno mandatno dobo.

Podelili so tudi priznanja krvodajalcem za 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 in 50 krat darovano kri. Teh je bilo 75.

Ob koncu se je predsednica zahvalila vsem sodelavcem za to prostovoljno humano delo. Predsednica območnega združenja RK Slovenj Gradec je pohvalila delo odbora RK, saj je eden izmed najbolj delovnih združenj RK.

Bila je še pogostitev in med pogovorom udeleženi so domači ansambel s pevko igral poskočne pesmi za ples, ki je trajal še pozno v noč. ▲

Občni zbor krajevne organizacije RK Pameče.

Foto: Stanko Hovnik

LETNI OBČNI ZBOR PLANINSKEGA DRUŠTVA SLOVENJ GRADEC

MIRKO TOVŠAK, oec

Planinsko društvo Slovenj Gradec bo v prihodnjem letu praznovalo že 85. letnico svojega delovanja. Ustanovitev podružnice Slovenskega planinskega društva v Slovenj Gradcu je bila omogočena šele po končani prvi svetovni vojni leta 1919, čeprav je pred tem že delovala skupina nemških planincev pod okriljem Nemško-avstrijskega alpskega društva tudi v Slovenj Gradcu. 5. julija leta 1919 je bil sklican prvi občni zbor, na katerem je bil za predsednika prvega slovenskega planinskega društva z imenom Mislinjska podružnica SPD Slovenj Gradec, izvoljen davčni uradnik Karel Gabron. Društveno delovanje je bilo na začetku usmerjeno predvsem v ureditev planinskega doma na Plešivcu. Ta dom je namreč prešel na osnovi kupne pogodbe v letu 1929 v lastništvo slovenskega planinskega društva v Ljubljani, to pa je dom prepustilo v uporabo Mislinjski podružnici SPD v Slovenj Gradcu. Veliko znanih Slovenjgradčanov se je vključevalo v delo planinskega društva. Pred drugo svetovno vojno in prva leta po njej so se posebej izkazali Josip Druškovič, Miloš Grmovšek, dr. Vinko Železnikar, Bogdan Žolnir, Karel Rojnik itd. V tem obdobju so bile zgrajene tudi planinske koče na Kremžarjevem vrhu in na Pungartu pod Veliko Kopo. V letih po drugi svetovni vojni se je plodno delo društva nadaljevalo, v zadnjih letih pa so v društvu najbolj aktivni Ivan Hovnik, Stane Plevnik, Primož Areh, Zdenko Čas, vodnik Ivan Hartman itd.

Planinsko društvo je imelo pred kratkim redni letni občni zbor v jedilnici druge osnovne šole Slovenj Gradec. Zbralo se je kar lepo število članov, med gosti pa smo zasledili tudi podpredsednika Planinske zveze Slovenije Adija Vidmajerja, članico UO PZS Ivanko Komprej in številne predsednike sosednjih planinskih društev. Dosedanji predsednik Primož Areh je orisal delo društva v preteklem letu. Veliko je bilo narejenega pri obnovi in vzdrževanju žičnice ter koče pod Kremžarjevim vrhom.

Tudi na področju pohodništva

1. Dosedanji predsednik PD Slovenj Gradec Primož Areh podaja poročilo o delu društva v preteklem letu.

2. Miro Žolnir, predsednik nadzornega odbora, je posebej izčrpno poročal o tem, kaj vse se je dogajalo v društvu.

3. Stari in novi predsednik v družbi s podpredsednikom PZS Adijem Vidmajerjem.

4. Novi predsednik PD Slovenj Gradec Zdenko Čas je v svojem uvodnem nastopu obljubil, da se bo z vsemi močmi zavzel za dobro delo društva, še posebej za čim večje vključevanje mladih planincev.

so bili doseženi lepi rezultati, saj je bilo v letu 2002 organiziranih kar 28 pohodov, od tega pa 6 z osnovnošolskimi otroci. Danes ima društvo usposobljenih kar 15 planinskih vodnikov, 4 novi pa so ravno v tem času na usposabljanju. Društvo šteje 515 članov, v zadnjem času pa so zabeležili delni upad članstva. Ugotavljajo, da je temu krivo tudi prekomerno poviševanje članarine v zadnjih letih. Podpredsednik PZS je obljubil, da se bo v upravnem odboru zveze zavzel za to, da se članarina v naslednjih letih ne bi bistveno povečevala, zavzel pa se bo tudi za znižanje članarine za najmlajše člane. Meni namreč, da v društvih premalo naredimo za množično vključevanje otrok v društveno dejavnost.

Ker je bil tokrat tudi volilni občni zbor, so izvolili nove člane v upravni odbor društva, za novega predsednika pa je bil izbran dosedanji član Zdenko Čas, ki bo poizkušal z aktivnim delom delo društva v prihodnje še poživiti. Dosedanji predsednik se bo več angažiral v Meddruštvenem odboru PZS za Koroško, kjer je bil v lanskem letu izvoljen za predsednika in je obe zahtevni funkciji težko zmogel.

Ob koncu so najbolj zaslužnim članom podelili posebna priznanja, ob tem pa so se spomnili, da je njihov član Ivan Hovnik v lanskem letu prejel tudi visoko občinsko priznanje za življenjsko delo na področju rekreacije in športa. ▲

V SPOMIN VIKTORJU BREZNIKU

FRANC JURAČ

Kulturno društvo Pameče-Trob-
lje je v spomin na umrlega Vik-
torja Breznika, ki je 3. marca
2002 umrl na glasbeni priredit-
vi na Prevaljah, pripravilo glas-
beni večer. Na prireditvi so sode-
lovali Družina Breznik, duet bari-
tonov Gašper Breznik in Klemen
Kladnik, Moški pevski zbor Gra-
diški Fantje, Folklorna skupina "Rej"
iz Šmartna, ansambel
Primoža Založnika, ansambel
Hlapci, Družina Galič, kantavtor
Milan Kamnik in vnuki Viktorja
Breznika. Prireditev je vodila Dar-
ja Vrhovnik. ▲

Tako so zapeli vnuki pokojnega Viktorja Breznika

Portret Viktorja Breznika

UPOKOJENCI OBISKALI KMETIJO LEDER

FRANC JURAČ

Topli spomladanski meseci vse bolj vabijo na sprehode in na daljše
izlete. Tako so na izlet odšli tudi upokojenci Društva upokojencev
Ravne na Koroškem. Za izlet so si izbrali slovenjegraško stran. Obis-
kali so grad svetega Pankracija v Starem trgu, po ogledu gradu
jih je pot zanesla na Gmajno, kjer so se za kratek čas ustavili tudi

na ekološki kmetiji Leder. Gospodar kmetije Anton Ažnoh jim je
predstavil svojo ekološko kmetijo, za tem pa jih je pogostil z
domačim moštom. Ob obisku ravenskih upokojencev pa smo na
Ledrovi kmetiji za spomin naredili še gasilsko sliko. ▲

Foto: Franc Jurač

UČENCI - MLADI PODJETNIKI

FRANC JURAČ

Učenci sedmega in osmega razreda prve osnovne šole Slovenj Gradec so v letošnjem šolskem letu obiskovali podjetniški krožek, na katerem so spoznavali pojme s področja podjetništva. Ugotavljali so, kaj je timsko delo, kako pridemo do podjetniških idej in kako načrtujemo podjetniški proces. Njihova ideja za katero so pripravljali mini poslovni načrt je bila časopis za mlade. To idejo so na zanimiv način tudi uresničili na regionalnem podjetniškem forumu, ki je bil konec aprila v Ormožu in so z dobro predstavitevijo te ideje in ureditvijo poslovnega kotička, dosegli odlično drugo mesto in tako postali pravi mladi podjetniki. ▲

Foto: Franc Jurač

RAZSTAVA SLIK JOŽETA KOVAČA UTRINKI S PODEŽELJA

BERNARDA JERIČ

V razstavišču primarija dr. Staneta Strnada v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec je bila na ogled razstava slik Jožeta Kovača iz Slovenj Gradca. Jože Kovač se je rodil leta 1956 v kmečki družini pri svetem Antonu na Pohorju, sedaj pa živi in ustvarja v Slovenj Gradcu.

Nadarjenost za risanje je pokazal že zelo zgodaj, kot otrok v osnovni šoli, zato so ga starši na prigovarjanje učiteljev, po osnovni šoli poslali v Ljubljano na Srednjo šolo za obliko-

vanje, kjer bi si svoj talent za risanje izpopolnil in nadgradil. Šolo je uspešno končal. Po šolanju se je zaposlil v Koroški tiskarni v Slovenj Gradcu, ker pa svoja izražanja in nadarjenosti, zaradi narave dela ni mogel izkoristiti do konca. Ostal mu je prosti čas, ki ga je izkoristil za risanje s svinčnikom in tušem. To so bile risbe za prijatelje, ali skice kar tako, le za svojo dušo. Njegovo prvo obdobje ustvarjanja zaznamuje risba. Olje je postalo njegovo izrazno sredstvo

še mnogo pozneje.

Obdobje ustvarjanja z oljem predstavlja predvsem obsežen ciklus slik s skupnim naslovom "Utrinki s podeželja". To so prizori iz življenja, ki ga je slikar podoživljal v svoji mladosti, prizori nekaterih slik pa živijo le še v slikarjevem spominu, saj jih je sodobni način življenja dokončno izrinil tudi s podeželja. Težko delo, podobe žalosti na eni strani, radosti in zadovoljstvo ter slika tople pokrajine na drugi, so vsebine, ki jih izražajo njegova platna. Bogato izrazno vrednost njegovih slik pa dopolnjujejo tudi domiselna kombinacija barv, smisel za detajle in kompozicijo.

Slikar je svoje slike predstavil na skupinskih razstavah v Radljah ob Dravi in Ribnici na Pohorju, ter na samostojnih razstavah na Sv. Antonu na Pohorju in Radljah ob Dravi. Ob razstavljenih delih je treba poudariti, da slikar dobro obvladuje tako človeško kot živalsko figuro, ki ju skoraj vedno vključuje v svoj naravni ambient, je ob razstavi zapisal Branko Kanop. ▲

Slikar Jože Kovač ob sliki: BASANJE PLOHOV

NAJ "ŠKRNICELNI"

FRANC JURAČ

Slavka Korotančnik iz Šmartna pri Slovenj Gradcu ima rada rože in v prostem času jim posveča posebno pozornost. "Z rožami se moraš pogovarjati, če hočeš, da ti uspevajo. Tako delam jaz in pri vzgoji rož imam tudi uspeh", pravi Slavka. S pridnim delom ji je uspelo letos vzgojiti lončnico, kateri pravijo "škarnicel". Takšnega, kakršen se je letos razcvetel, že dolgo ni imela, zato si je pri vzgoji rož nabrala precej izkušenj, ki jih bo koristno uporabila pri vzgoji cvetja. ▲

Foto: Franc Jurač

USPELA JE ŠE ENA PRIREDITEV »Z DOBRO VOLJO V NAŠO VAS«

MILENA TRETJAK

Kot že vsa leta po vrsti, je tudi letos uspela prireditev: "Z dobro voljo v našo vas", ki so jo pripravili člani kulturnega društva Šmiklavž skupaj s predsednikom Milanom Kuzmanom. Na prireditvi je sodelovalo veliko nastopajočih od najmlajših pa do malo večjih in bolj izkušenih, seveda pa ni manjkalo tudi humorja. Najmlajši so tako pokazali svojo dobro voljo in veliko znanja, starejši pa so poskrbeli za smeh in veselje. Poslušalci pa niso prišli samo z dobro voljo ampak tudi z dobrim srcem, tako so na prireditvi skupaj z ansamblom Zvončki zbrali nekaj denarja, da bi tako pomagali bolnemu otroku, ki potrebuje denar za operacijo. ▲

»Tud letos so! Pa sm ti rekla Joža, da vedno špilajo.« »Ja kdo Francka?« »Ja pa gr natle poglej,... šeti moji.« »Aja teti Graško gorski pevci.« »Ma iz grem vedno sam sm zarad njih na šeto prireditev, pa si je drgač tud fajn, sam mn se zdi, da se mi kr srce topi, k jih vidim, pa kk gledajo,...vsako leto sm mene,zato se pa štk zrihtam... »o vejš ka to pa ni res, ko gledajo samo mene,... (Posneto med prireditvijo.)

KOZJI ČETVORČKI

FRANC JURAČ

Nadvse je pa je bil presenečen Slavko Poberžnik iz Bukovske vasi pri Dravogradu, ko je zjutraj stopil v hlev in ob kozi našel četvorčke. Zanimivo je to, da med njimi ni nihče postržek, ampak so bili vsi ob kotitvi enako veliki.

Slavko Poberžnik je bil ob povečani kozji družini nad vse presenečen, ko ni pričakoval, da mu bo koza na svet prinesla četvorčke. Slavko, ki se ukvarja z vzrejo kuncev pravi, da vse to dela z veseljem od svojih mladih let, zdaj pa, ko je upokojen pa mu je vse to za krajšanje časa. ▲

Slavko Poberžnik je ponosen na kozo in na njene četvorčke

Foto: Franc Jurač

VIHARNIK

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d.d.

2380 Slovenj Gradec, Varančev trg 1

Telefon: 88/ 43-332, faks: 88/ 42-684

E-mail: viharunik@gg-sg.si

Direktor: Silvo Pritrznik, univ.dipl.inž.gozd.

Odgovorna in glavna urednica: Ida Robnik

Uredniški odbor: Marlena Humek, Gorazd

Mlinšek, Jože Potočnik, Ida Robnik in

Brane Širnik

Likovna urednica in grafično

oblikovanje: Marlena Humek

Priprava za tisk: Forma Hutter, Maribor

Tisk: ZIP CENTER, Ravne na Koroškem

Vse pravice pridržane,

© Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec 2003.

Fotografije in teksti © avtorji

Oblikovalska zasnova Viharnika: Peter Vernik

Avtor naslovnice: Gorazd Mlinšek

PO SLEDEH OPUŠČENIH MLINOV IN ŽAG

Inž. JANEZ JUVANČIČ, Muški

Zgodaj spomladi, ko je za nas navadne hribolazce visokogorje in deloma sredogorje še »zaprto«, si pač poiščemo druge zanimive terene. Za nedeljo, 6. malega travna, smo si izbrali naslednjo turo: od bivše karavle v Bistriškem jarku po desni – naši strani Bistrice mimo Cvajpoha do Podpečnikovega grabna in po tej grapi navzgor do izvira Hermanovega potoka; vseskozi ob slovensko avstrijski državni meji. Le nekaj starih kolovozov še vodi tod, večji del pa je brezpotje in je poleti ob bujni vegetaciji domala neprehodno.

Do hidrološke merilne postaje, kjer so Avstrijci postavili lepo brv čez reko Bistrico, vodi kar dobra pešpot. Še beseda o tej brvi; postavili so jo zato, da bi lahko naši občani hodili kontrolirat pretok Bistrice, pa nič ne hasne, saj je merilna naprava zaprta v hišici, navzven pa ni nobenega pokazatelja. Pod to brvjo gremo po naši strani naprej in že se začnejo težave. Najprej moramo preplezati dve kar zahtevni skalni oviri brez pomoči klinov in jeklenic. Če bi bili obuti v visoke gumijaste škornje, bi lahko brodili po vodi in bi teh ovir niti ne opazili. Nismo ribiči in nimamo te opreme, zato pa pri plezanju pridobimo nekaj adrenalina. Naprej je lažji teren, prebijati pa se je potrebno skozi goščave.

Čez kakšnih 20 minut pridemo na star kolovoz, ki ga je neki »prijazen« drvar zasipal z drvimi. Upamo, da jih bo do prihodnjega leta odpeljal. Seveda na to nismo čakali, temveč nekako »pretelovadili« preko. Kar brž smo prišli do Cvajpoha, tako domačini imenujemo kraj, kjer se potoka Bistrica in Krivi potok (Krumbach) zlivata skupaj, naprej pa teče že reka Bistrica. Pravilno nemško se imenuje Zweibach.

Nekoč je bila tu manjša kmetija, žaga in mlin, še vedno se vidijo ostanki zidov. Kolovoz se tu konča, hojo nadaljujemo po strmem obrežju Bistrice vse do ustja Podpečnikovega grabna. Nikar ne mislite, da je to ime zopet neka naša popačenka, tako je imenovan v državni topografski karti Republike Slovenije. Tod skrene meja po grapi navzgor proti Pernicam in mi ji sledi-

Pragozd ob Podpečnikovem grabnu.

Foto: Preglav E.

Podpečnikov graben. Kje stoji mejnik?

Foto: Preglav E.

Lapuževa žaga - še se vidijo ostanki večjega lesenega zobnika.

Foto: Preglav E.

mo. Začenja se pravi pragozd. Tukajšnja drevesa še niso vide-la sekire ali žage. Od starosti in onemoglosti padejo sama in leže vsevprek. Spravilo lesa bi bilo mogoče samo v nahrbtnikih,

kar pa se gotovo ne splača. Oskrbimo pa se z lesnimi gobami, saj se bliža Velika noč.

Bregova grape sta zelo strma in ponekod prepadna, zato moramo pogosto prečkati potok

in s tem tudi mejo, da lahko gremo dalje. Sicer pa v kratkem ne bo več te meje in mi že hodimo v prihodnosti. Više zgoraj se grapa odpre, bregova postajata položnejša, naši pogledi že srečujejo preteklost. Pogosto naletimo na ostanke mlinov. Vidimo zarasle stezice, ki so vodile do njih. Spominjam se, kako sva s Perničnikovim Maksom navadno zvečer na ramenih nesla vreči zrnja v mlin. On je bedel in pazil na mlin, jaz sem pa prav sladko zaspal. Vodno kolo je pravilo: čof, čof, čof....., vzvod tresalke pa je pel: pekete, pekete, pekete.... - kdo bi od takšni glasbi ne zaspal?

Teren je položnejši in je hoja lažja, zato brž pridemo do našega prvega cilja. To je Lapuževa žaga. Še stoji, zgornji del je še v celoti ohranjen, če bi uredil pogon, bi lahko kar začel žagati. Je tip venecijanke, domačini jo imenujemo »gater-žaga«. Na jarmu sta nameščena dva lista, se pravi, da lahko žagamo dva hloda hkrati. Dodajanje je preko vzvodov avtomatično urejeno. Vodila so po dolžini rahlo nagnjena, tako da vzvodi potiskajo voz navzgor, s tem se je odpravil mrtvi hod in zagotovil natančnejši razrez. Pogon žage pa je bil pravi tehnični čudež. Kar žal mi je, da me v mladih letih, ko je žaga še obratovala, ni zanesla pot tod okoli. Resnično rad bi videl, kako je stvar delovala. Žago je pogajalo velikansko nadlavno kolo premera 4 m in notranje širine 40 cm. Na kolo je pritekala voda po žlebu, ki je strmo vodil z višine kakšnih 2,5 m. Skupni vodni padec je bil 6,5 m, pretok pa okoli 150 litrov na minuto. Računam, da je moč na gredi kolesa znašala od 4,5 do 5 kW (po starem okoli 6,5 konjskih moči), dovolj za pogon dveh žagnih listov. Zaradi velikega premera kolesa, je bila vrtilna hitrost približno 25 vrtljajev na minuto, kar pa je premalo. Vrtilno hitrost je povečal zobniški par. Zobnik na gredi kolesa je imel 120 zob, drugi na pogonu ročice pa 25 zob. Verjeli ali ne, zobniki so bili leseni. Zobje so bili izdelani iz trpežnega gabro-vega lesa in uklinjeni na leseno kolo. Slaba stran takšne izvedbe je bila v tem, da so se zobje radi

izmikali, posebno na manjšem zobniku.

Zadnji lastnik in "žagmašter" Štruc Engelbert - Porčnik je manjši zobnik nadomestil z litoželeznim in tako delno rešil ta problem. Dal je odliti dva zobnika: enega s 25 in drugega z 18 zobmi in je lahko izbral med dvema hitrostima žage. Marsikateri strojnik bo pri branju tega članka zmajeval z glavo, ampak verjemite, stvar je delovala. Da bi zagotovili dovolj vode, so zajeli tudi Črnoglavov potok, ki teče večji del po avstrijski strani, in ga po skopanem jarku speljali nad žago.

Pravica do koriščenja te vode je bila pravno urejena in celo vpisana v zemljiški knjigi. Jarek je bilo potrebno pogosto čistiti, predvsem po vsakem neurju. Del jarka je bil na avstrijski strani. Tako je moral Bertl oditi z orodjem na maloobmejni prehod Pernice in nato po avstrijski strani dol do potoka, skupno dobro uro hoje. Graničarji so skrbno pazili, da je bil obred pravilno opravljen. Sploh pa je imel Bertl z JLA večne probleme. Vsakokrat, ko je želel pognati žago, je moral to javiti na Karavlo v Bistriškem jarku. Telefonskega omrežja še ni bilo, moral se je osebno oglasiti. Hoje dol in gor pa je dobri dve uri. Graničarji so mimo žage imeli speljano patrolino stezo in so se večkrat igrali z žago, tako da so jo prazno zagnali. Pri tem dobi žaga preveliko hitrost, ki kvarno vpliva na gibajoče se elemente.

Žaga ima kar pestro zgodovino. Za časa Kraljevine Jugoslavije je pogorela. Obnovil jo je Aleš Lesjak - Lipnik, oče Lipnikove Lize. Da, dobri mojstri so bili nekoč.

Okoli 1000 m naprej stoji še ena dobro ohranjena žaga, to je Hermanova žaga. Ta ima modernejši pogon z vodno turbino. Ker je bilo premalo vode, so imeli Hermanovi vodni zbiralnik, »tajht« smo ga imenovali po domače. Pa še elektrogenerator je bil tukaj in so imeli električno razsvetljavo že veliko prej, kot je Mlake in Pernice zajela elektrifikacija. Tudi ta žaga je že opuščena in tudi delovati več ne bi mogla, ker ni več pogonske energije. Večina potoka je zajeta, speljana po vodovodnih ceveh in napaja žejne prebivalce »suhe« Mute.

Kako je Muta dobila vzdevek suha, pa je že druga zgodba. ▲

ZAVEZNIKI

BERNI

Pozdravljeni! Naj vam predstavim naš zavezniški trio! Sivolasca ženica je moja gospodinja Marta, ob njenih nogah sem jaz, nemški ovčar Medo in poleg naju lesena bergla. Seveda jaz nisem čistokrvni nemški ovčar, sem le njihov daljni sorodnik, a kljub temu sem podedoval nekaj njihovih dobrih lastnosti. Mislim, da je najlepša ta, da sem neizmerno zvest in vdan moji gospodinjici, s katero doma veliko samevava. Mladega gospodarja žene v svet nuja za preživetje in le zimski dnevi so skupni. Takrat se rad poigra z mano, kar pri gospodinjici tako pogrešam. Poskušam jo razumeti, da je že stara in betežna, a moja igriva narava mi ne da miru, da se včasih ne bi spozabil in ji nagajal. Najraje skačem okrog nje in ji nagajivo poskušam izmakniti berglo, katera je njena obvez-

na in zvesta spremljevalka. Nekoč mi je to celo uspelo, vendar mi je bilo takoj žal, ko je ženica padla in zajokala od onemogle jeze nad menoj in bolečino, ki sem ji jo s padcem povzročil. Njeni otečeni in boleči sklepi jo že brez tega komaj držijo pokonci, kako naj se sirta pobere s tal. Ko sem opazoval njene obupne poskuse, da bi vstala, sem ugotovil, da brez bergle in moje pomoči ne bo zmogla. Z gobjem sem pograbil berglo, ki je padla v stran in jo povlekel na doseg njene roke ter ji v pomoč nastavil še svoj hrbet. V njenih očeh sem bral hvaležnost, ki je izpodrinila jezo. Bil sem tega vesel, saj s svojo pametjo ne vem vedno, kaj je prav in kaj ne. To spoznam šele s človekovo grajo ali pohvalo.

Naj vam še nekaj več povem o moji gospodinjici. Pred osemnaj-

timi leti jo je bolezen tako prizadela, da je skoraj pristala na invalidskem vozičku. Velika sreča, da se je našel nekdo, ki se je zavzel zanjo in jo s pravilnim zdravljenjem obdržal vsaj na berglah. Življenje ji nikoli ni prizanašalo, ne z delom, ne z bolečino. Telesno in duševno. Ko je pred nekaj leti na čuden način izgubila življenjskega sopotnika, se ji je zrušil svet. Odšlo je tudi dekletu, ki ji je bila kot hči. Morala se je sprijazniti, da ima tudi dekletu pravico do svojega življenja.

Pravilna lesena hišica, obdana z gozdom, ki je bila nekoč polna življenja in smeha, sedaj najpogostejše gostuje našo zavezniško trojico: ženico Marto, mene psa Medo in navaden, obdelan kos lesa z imenom Bergla, kateri drug brez drugega ne moremo.

Začuden boste, kako jaz poznam njen življenjepis, saj sem še mlad. Verjeli ali ne, da mi mnogokrat pripoveduje o dogodkih iz njene mladosti ali pozorno prisluhnem, ko jih pripoveduje obiskovalcem. Kadar sva sama, si s pripovedovanjem krajša dolge samotne dneve in s prijetnimi spomini lajša telesne bolečine, ki kradejo spanec in izvabijo prenekatero solzo. Solzo, ki steče nad bolečino, razočaranjem in življenjem, ki se mi zdi neizmerno krivično, zakaj nekatere ljudi vedno samo biča, jim tako malo daje, a mnogo več jemlje. Rad bi jo tolažil, a ne znam govoriti, vendar ji s svojim zvestim pogledom izkazujem vso vdanost in sem jo pripravljen tudi braniti. Ona me razume, me poboža po glavi in jaz se stisnem k njej.

Ne bojte se me, ker sem rekel, da bi jo tudi branil. Ne bom vas obgrizel, če boste prišli na obisk. Tisti, ki pridete z dobrim namenom, ste vedno dobrodošli, tudi z moje strani, kajti vesel in srečen sem tudi jaz, kadar je srečna moja skromna, a tako prisrčna ženička Marta.

Le obiščite jo, naj ne bo pozabljena od ljudi, če jo je že pozabila država in celo Bog, ki bi ji lahko namenil več lepega. Zato ji ga namenite vi, ki jo poznate.

Namenite ji razumevanje in toplo besedo, ki je mnogokrat najboljšo zdravilo za vse rane. ▲

PRED STO LETI POŽAR UNIČIL CERKVENO ULICO (1903 – 2003)

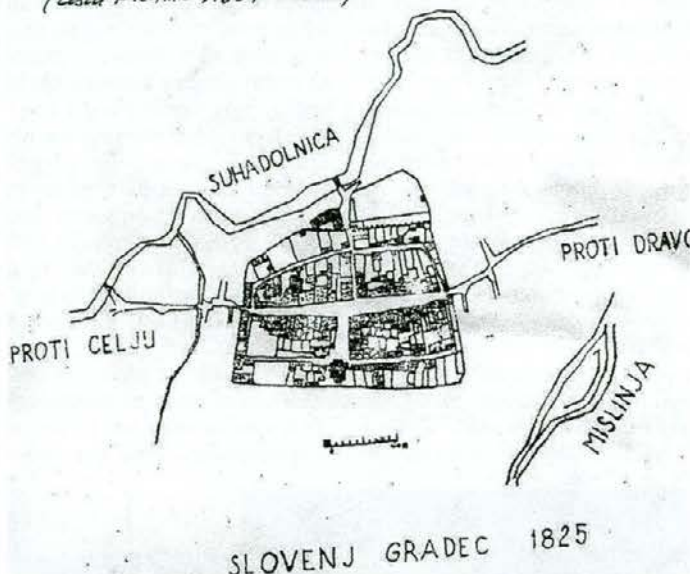
JOŽE POTOČNIK, prof. zgodovine

Slovenj Gradec ima izredno bogato zgodovino in veliko kulturno tradicijo. Trške pravice je dobil leta 1251 ob blagoslovitvi cerkve sv. Elizabete, mesto pa je postalo 1267 in je eno izmed najstarejših na Slovenskem.

Srednjeveški Slovenj Gradec je urejen po določenem urbanem redu. Njegovo glavno os je predstavljal cestni trg, sedaj Glavni trg, ki se na obeh koncih lečasto zožuje. Pred cerkvijo sv. Elizabete je bila prosta gosposka gmajna, ki je bila po požaru od 1454 namenjena tudi letnemu sejmu na dan sv. Elizabete (17. novembra). Naselbina je na obeh koncih cestnega trga izoblikovala štiri prečne ulice (sedanje: Poštno, Ozko, in oba kraka Cankarjeve), ki so trg povezovala z gospodarskimi ulicami (sedaj Cankarjevo in Meškovo ulico ter Vorančevim trgom). Tržno jedro naselbine sta prečno razpolovila Šolska ulica in Trg svobode. Zahodni del mesta je bil namenjen predvsem grajskim površinam, na vzhodnem delu, v severni polovici, ki je obsegala mestno četrt med Meškovo ulico in mestnim obzidjem (ob bolnišnici), je predstavljala razno obrtno dejavnost, južna polovica pa je služila cerkvenim dejavnostim. V tej četrti je leta 1487 nastala prva slovenjgraška ulica Kastengassen (Skladiščna), pozneje: Špitalska, Vrtna ulica, sedaj Vorančev trg.

Od leta 1930 je imel Slovenj Gradec 17 ulic. Cerkveno so preimenovali po duhovniku in pisatelju F. Ksaverju Mešku (1874 – 1964). Naj dodamo, da je bil Ksaver Meško prvi častni občan Mestne občine Slovenj Gradec (1924). Pogosto je prihajal in rad je imel Slovenj Gradec. O njem je zapisal: »Kakor otrok si, mestece med gorami, srečen otrok. In vendar koliko si doživelo v teku stoletij!

Potek mestnega obzidja nam dobro ponazarja FRANCISCEJSKA KATASTRSKA KARTA iz leta 1825, mogoče pa ga je zasledovati tudi na terenu.
(glej: FRANČI 1804 – 1835)

Samotni popotniki in divje vojaške čete so korakale po tvojih ulicah iz Korotana v Korotan. Požari so divjali v tebi, kuga je kosila v tvojih hišah s svojo strupeno koso. Zasedbo sovražnika si doživelo, krvavi boji so se bili okrog tebe in v tvoji bližini. Pa si vse potrpele, vse preživelo...»

Slovenj Gradec je pretrpel več požarov v letih: 1454, 1509, 1623, 1632, 1811 in 10. 5. 1903.

Daljši latinski napis na predelu desnega oltarja v mestni župnijski cerkvi sv. Elizabete pravi, da je 12. 4. 1632 upepelil hud požar večji del mesta, prizanesel pa je špitalski cerkvi (Jože Curk). Ker so bile hiše večji del lesene in s slamo krite, je prihajalo do pogostih požarov.

V začetku 20. stoletja je imelo mesto 143 stanovanjskih hiš in okoli 1200 prebivalcev. 10. maja 1903 so meščani preživeli največji požar.

Zagorelo je v popoldanskih urah pri vdovi Mariji Požgan v Cerkveni ulici. Povzročila ga je zlobna roka požigalca. Uničeno je bilo 88 stanovanjskih in gospodarskih poslopij. Ognjeni zubli so objeli zvonik cerkve sv. Elizabete in se razširili in uničili nekatera poslopja na Glavnem trgu. Človeških žrtev k sreči ni bilo, poginilo pa je veliko živine. Tedanji župan mesta Franz Pototschnig, lastnik tovarne usnja, je brzojavno prosil za pomoč Maribor, Celovec in Celje. Požar so gasili 47 ur, sodelovale so gasilske enote iz Celja, Maribora in Šoštanja. Na pomoč so prišli vojaki 17. pešpolka iz Celovca, ti so še ves teden čistili pogorišče in pomagali prizadetim družinam.

V zgodovini pešpolka št. 17, na strani 101 pa je zapisano:

» 10. maja 1903 je požar upepelil 70 hiš v Slovenj Gradcu na Štajerskem. Polk je poslal na pomoč eno stotnijo pod stotnikom Bryda, ki je dospel na

mesto 11. maja zjutraj ob dveh. Z največjo vneto je delala stotinja 5 dni po 10 ur na dan, da reši, kar se da rešiti. Bilo je treba podreti mnogo hiš, ki so bile vsled ognja tako razdejane, da bi se lahko vsak čas porušile. Vse je hvalilo požrtvovalno in smotno delo. Častniki Bryda, Ligotzky in Kanovich so prejeli pohvalo zbornega poveljnika.

Pri gašenju so se posebej izkazali gasilci iz Šmartna in Legna. Za požrtvovalnost jim je zavarovalnica podarila 200 kron.

Deželna vlada je dovolila zbirati denarne in materialne prispevke za ljudi, ki jih je prizadel požar. Akcija je bila zelo uspešna. Kupili so celo barvno sliko sv. Florjana, ki je v mestni cerkvi sv. Elizabete.

Starejši ljudje iz ulice se spominjajo, da so nove hiše zgradili nekoliko globlje, v škodo dvorišč in vrtov proti mestnemu obzidju, s tem posegom je postala Cerkevna ulica širša in lepša. Njen okras je bil vodnjak (štepah) pri sedanji Grosovi hiši. Meškova ulica razvija in dopolnjuje obrtno-trgovsko tradicijo, v zadnjih letih so odprli nekaj manjših gostinskih lokalov in poslovnih predstavništev.

V Meškovi ulici je živelo več znanih Slovenjgradčanov, med njimi dr. Alojz Bratkovič, odvetnik, prvi župan Mestne občine Slovenj Gradec v letu 1919,

pozneje je še dvakrat županoval v našem mestu.

Nekaj let je bil tu dom pisateljice in odvetnice dr. Ljube Prenner. Marija Ovčar, babica, ki je pomagala na svet kar 3200 dojenčkom v Mislinjski dolini in na samotnih kmetijah med Pohorjem in Uršljo goro.

In nenazadnje, v tej ulici je živel Franc Fajdiga, ki je do upokojitve delal na Gozdnem obratu v Slovenj Gradcu. »Skromno moraš živeti in pridno delati, pa lahko dočakaš visoko starost«, je dejal ob svoji 90. obletnici (Viharnik, februar 1988).

Tudi danes v Meškovi ulici živi veliko znanih obrazov, ki z zavzetim in ustvarjalnim delom bogatijo svojo ulico in »mestece med gorami«.

O nekaterih obrazih iz Meškove ulice bomo pisali v naslednji številki Viharnika. ▲

Fotografije iz arhiva J. Potočnik

VIRI:

Jože Curk: Oris gradbene zgodovine Slovenj Gradca, Slovenj Gradec in Mislinjska dolina, 1999.

Trgi in mesta na Slovenskem Štajerskem, 1991.

Ksaver Meško: Mestece med gorami, Slovenj Gradec ob 700. letnici, (1251 – 1951).

Prostovoljno gasilsko društvo Slovenj Gradec, 130 let (1872 – 2002).

Zgodovina pešpolka št. 17.

STARA HIŠA

BERNARDA

Utrujen korak me vodi po ozki poti sredi zelenega gozda, ki ga prebuja pomlad. Stopam počasi, se oziram okrog sebe in iščem sledi spominov, ki me spremljajo. Zdi se mi, da še vedno poznam vsak korak, vsako stezo, po kateri so me pred veliko leti nosile drobne otroške nožice. Vendar teh steza ni več, zaraslo jih je grmovje, zakrilo jih je robidje. Iz srca mi privre lepa domača pesem: »Kje so tiste stezice«, ki je idealna za ta kraj in z nežno melodijo si pričaram popotnika, ki je nekoč kakor sedaj jaz iskal pot do stare domačije. Po obrazu me bičajo veje, ki se sklanjajo na pot, po kateri so nekoč še vozili konji. Sedaj je skrita med vejami, zapuščena, zaraščena, le divjadi še služi.

»Kam me pravzaprav vodi pot? Kam sem namenjena?« se sprašujem. Noga sama poišče pot skozi gozd proti stari hiši, že bolj ruševinam; a še vedno me nekaj vleče tja, saj tam sem se rodila. Ob potoku rastejo zvončki, ki se kakor bela odeja razprostirajo vse do nekdanjega travnika. Želim jih nabrati, želim potopiti svoj obraz med njihove čaše, se napiti njihovega vonja in se vrniti v mladost. Obstanem razočarana, le nekaj drobnih cvetov me še pozdravi: »Prepozna si!« mi govore. »Za to pomlad smo že odcveteli in povsili svoje cvetove!«

»Naj bo«, si mislim, »spet sem prepozna, kot že tolikokrat v življenju! Sicer pa je roža najlepša v naravi!«

Preko luž in od govedi shojenih stez nekdanjega travnika me pozdravlja stara hiša, moj dom v otroštvu, moja zibel, ki me je zibala, ko sem priokala na svet. Se stoji tam nekdanji dom, zapuščen in obraščen z grmovjem ter koprivami. Ni več vrta, kjer je rasla zelenjava in kjer so cvetele rože, ni več čebelnjaka ob njem, kamor me je oče vodil ob nedeljah in sva skupaj posedala in opazovala čebele pri njihovem delu.

Pridem do vhoda v hišo, kjer so vrata vržena s tečajev in le naslonjena na podboj. Stara, lesena vrata, ki jih je izdelal neznani mojster, jih lično obdelal in dodal leseno okrasje. Na vrhu so v polkrogu vdolana tri barvna stekla, skozi katera se je kradla svetloba v temno vežo. Rada bi jih odmaknila in stopila v hišo, a so zame pretežka. Raje pokukam skozi okno z železnimi križi v nekdanjo kuhinjo, ki je že vsa v razvalinah, le barvne ploščice nad zidanim štedilnikom še krasijo okrušeno steno, lesena tla so sprhnena in trhle deske vse križem štrlijo v zrak. Prostor je majhen in čudim se, kako se nas je lahko toliko zadrževalo v njem. Sedaj je vse prazno, nikjer več sledov prebivalcev, le v mojih mislih še ostajajo.

Staram se! Čas bo pokazal svoje, kakor je pokazal na moji rojstni hiši. Vzhodna stran zidu se je porušila, okna ležijo zlomljena med ruševinami in žalostno strmi proti nebu. Mogoče celo tiho jočejo in kličejo na pomoč. Nihče jih ne sliši, niti njihov gospodar, le jaz, ki se kdaj pa kdaj vračam po zaraslih stezah in se sprašujem: »Kako dolgo boš še kljubovala? Te gledam danes zadnjič? Kaj vem, ko se bom ob letu spet vrnila, me bodo še pozdravili tvoji pokončni zidovi?«

Stisne me pri srcu, kako je čas neusmiljen. Meni riše gube na obraz, njej krha zidove. Še stote obletnice ni dočakala.

Mogoče celo skupaj umirava, počasi, a zagotovo. Mrtva stvar in človek. Še vedno iz nje umirajoče diha domačnost in neka skrita povezanost, ki drami v prsih sladek spomin na tiho bolečino.

Bodi pozdravljena, rojstna hiša; bodite pozdravljene zarasle steze! Naj vam veter prinaša mojo misel in moj spomin; spomin na mladost, srečno otroštvo in vse moje drage, ki jih tako zelo pogrešam. ▲

* 1912
+ 2003

ROMAN ŠULER

Ko so tistega turobnega zimskega večera 12. februarja 2003 zvonovi odzvonili večno luč, se je utrujen po težki bolezni v slovenjegraški bolnišnici poslovil od svojih dragih in tiho odšel Roman Šuler iz Dravograda.

Odšel je v starosti skoraj 91 let, tja kjer ni trpljenja, gorja in bolečin, pa tudi vrnitve ne. Ostala nam bosta le spomin in spoznanje, da ga ne bo nikoli več, da ne bomo več srečevali znane in veselega obraza, ki je bil še včeraj med nami. Za sabo pušča žalostna in potrta srca svojih najbližjih in vseh tistih, ki smo ga poznali in jih je s svojim humorjem znal spraviti v dobro voljo.

Občudovali smo njegovo delovno vnemo, njegove zamisli in spretnosti. Posebno smo ga spoštovali kot marljivega človeka, ki je znal uresničiti sleherno idejo. Do vsakega je bil dober in prijateljski in do vsakega je imel lepo in toplo besedo in vsakemu je rad pomagal, če je le mogel, še zlasti je bil vesel obiska znancev in prijateljev.

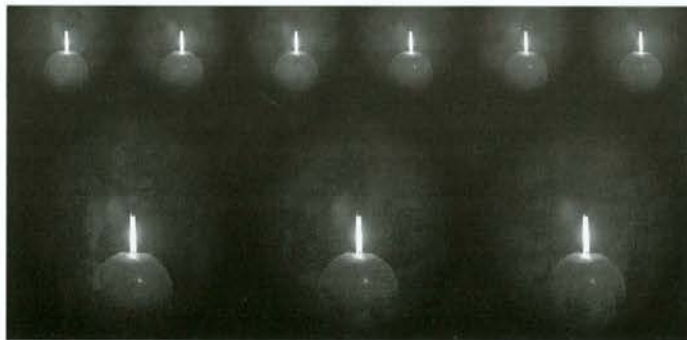
Roman se je rodil 8. 1912 na Pernicah. Po končani osnovni šoli, ki jo je obiskoval na Vratih pri Gortini, je šel v uk za avtomehanika pri Rutarju v Dravogradu. V Mariboru je opravil tudi šoferski izpit in se kot šofer zaposlil pri trgovcu Kajzerju v Dravogradu. Kot voznik-šofer je bil zaposlen tudi v Subotici. Tu je vozil hrano za vojsko, tudi na obmejne stražnice – karavle. Malo pred vojno leta 1941 se je vrnil nazaj domov. Bil je mobiliziran v Jugoslovansko vojsko. Ujeli so ga Nemci in ga z drugimi ujetniki poslali v Nemčijo. Iz ujetništva se je vrnil leta 1942 in se zaposlil pri firmi »Siemens«. Ponovno so ga mobilizirali Nemci, vendar je v Nemčiji ostal pri firmi Siemens in mu ni bilo treba na fronto, ker je ta firma veliko delala za vojsko.

Po vrnitvi domov po vojni se je zaposlil pri Rutarju v Radljah. Ko se je leta 1948. v Dravogradu ustanovila poslovna zveza, se je kot prvi šofer zaposlil v tej zvezi, za tem pa leta 1962 na Transportu in servisih na Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec in se tu leta 1972 starostno upokojil. Bil je med prvimi šoferji, ki so iz Ojstrice začeli voziti les po novo zgrajeni cesti na Ojstrico. Bili so izpostavljeni velikim nevarnostim, ki so na tej novo izgrajeni cesti prežale na voznike težkih kamionov, ki so prevažali les iz Košenjaka in na vseh gozdno kamionskih cestah na območju Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec.

V svoji vozniki karieri je bil tudi inštruktor in član izpitne komisije pri opravljanju izpitov za nove voznike motornih vozil. Poročil se je leta 1939. V zakonu z ženo Dragico se je rodil sin Roman. Pri njem je zadnja leta tudi živel in sta s snaho lepo skrbela zanj.

Bil je vzgleden in skrben oče sinu Romiju, ženi Dragici pa dober mož.

KNEZ Ferdo

* 1921
+ 2003

FRANC KRENKER – AŽNIK iz Podgorja

Življenje se spreminja iz dneva v dan, trenutki bežijo lepi in težki. Spomin nanje je globoko v srcu shranjen in tam goreče utripa in tolaži na dragega moža, očeta, dedka Franca Krenkerja Ažnika – ni ga več. V 83. letu je odšel na novo pot.

S Francem so njegovi dragi orali to dolgo njivo življenja in vanjo sejali in sadili semena. Prva semena so sejali njegovi starši. S Francevim rojstvom 5. 4. 1921 se je kot 5. izmed 11. otrok pridružil tudi on. Kot malček je kobacal za mamo Ano po zoranih njivah in za očetom Francem, ko je priganjal živino s paše. Tako se je v njem pričela porajati ljubezen do zemlje, živali, kmetovanja, kateremu je bil zvest vse življenje. Osnovna šola Podgorje ga je opismenila in mu nadalje bogatila znanja, ki jih je v življenju s pridom uporabil.

Mladeniška leta je preživel na Ažnikovini. Bil je eden tistih fantov, ki so ob večerih in raznih priložnostih radi zapeli. Feletov Tine jih je zbral v moški zbor, ki se je pojavljal na pogrebi, praznovanjih in drugih priložnostih v domačem kraju pa tudi drugje in bil zvest lepi slovenski narodni in partizanski pesmi.

Pa druga svetovna vojna je potegnila v svoj vrtnec tudi Ažnikove in jih postavila pred hude življenjske preizkušnje. Leta 1943 je bil pokojni Franc mobiliziran v nemško vojsko in poslan na rusko fronto. Težko si je predstavljati, kako so bili fantje iztrgani iz domačije in bili poslani v tuj svet kot osovraženi okupatorjevi vojaki. Odhajali so v borbe, ki so zaznamovale svetovno zgodovino. Po prihodu na dopust se je Franc priključil Zidanskovi brigadi, kasneje je bil kurir v Oplotnici in okolici Ruš. Sedaj se poti, po katerih so hodili borci, kurirji in nam doprinesli svobodo, zaraščajo in počasi izginjajo.

Po končani vojni se je Franc srečno vrnil domov in se leta 1946 vključil v gasilske vrste PGD Podgorje in leta 1950 opravil izpit za izprašanega gasilca. Vedno so lahko računali na njegovo pomoč.

Leta 1952 je umrl oče. Franc je hrabro poprijel nasledstvo na kmetiji. Leta 1957 si je za ženo izbral Visoško Micko. Štirim otrokom sta podarila življenje: Majdi, Branku, Franji in Sandiju ter jih lepo vzgojila v poštene in delovne člane naše družbe. S pesmijo so si lajšali delaven težak vsakdan. Franc se je z bratom Tonetom vključil tudi v Mešani pevski zbor kulturnega društva Podgorje in tam prepeval kar nekaj časa. Sedaj sin Branko nadaljuje pevsko tradicijo v Moškem pevskem zboru KD Podgorje.

Franc je bil dovzeten za napredek v gospodarstvu. Kar kmalu so jim stroji pričeli lajšati kmetovanje. Tudi novo hišo so si zgradili ki jim je nudila več udobja.

Pa bolezen je prežala nanj in ga pričela stiskati v boleč objem. In postal je bolnik, ki je bil vedno prva skrb družine. Bil je deležen tople življenjske naklonjenosti ljudi, ki so ga imeli radi. To mu je bilo najboljšo zdravilo. Kar 15 let je živel s to boleznijo, ki ga je počasi a vztrajno trgala od dragih. Žena Micka mu je bila občudovanja vredna negovalka, ki si je kljub obilici dela na kmetiji vedno vzela čas zanj, enako otroci in vnuki. Sčasoma je dogajanje na posestvu spremljal le še z vozička, dokler 15. 4. 2003 ni klonil bolezni.

Pokojni Franc se ni sam podal na večno pot, z njim je bil vonj pomladnih trav, igrivi veter, njegovi dragi, sosedge, prijatelji in znanci in vsi, ki so z njim živeli in on z njimi. Podgorska zemlja naj mu bo lahka, saj jo je neizmerno ljubil.

Anica MEH

* 1921
+ 2003

URŠKA VINDIŠ

Na Valentinovo, smo se na božji njivi sv. Barbare poslovili od drage mame, babice, prababice, tete, dobre sosede in krajanke Rutnikove Urške, kot smo jo vsi po domače klicali. Z bolečino v srcih smo sprejeli vest, da je prenehalo biti njeno dobro in plemenito srce, saj smo jo imeli vsi radi v bližnji in daljni okolici.

Rodila se je septembra, leta 1921 na Rutnikovi domačiji materi Urški in očetu Gregorju. Kruta usoda ji je pri petih letih vzela mater, pred tem pa še brata Peterčka. Oče se je ponovno poročil in druga mama je s seboj pripeljala sina Ivana. V tem zakonu so se rodili še trije polbrati, dva sta v otroštvu umrla, ostal je brat Ludvik. Z njim se je zelo dobro razumela in bila sta steber Rutnikove kmetije.

Obšle pa je niso grozote vojne. Trije bratje so morali v vojsko. Ivan in Tone sta se vrnila, Franci pa je padel v Robanovem kotu. Urška in Ludvik sta se "zagrizla" v delo na Rutnikovi domačiji in tudi rejenka Micka jim je bila v veliko pomoč.

Pri trinidesetih letih se je Urška poročila z Bivčevim Anzijem. Zelo dobro sta se razumela in v zakonu se jima je rodila hčerka Ivica. Pričela sta z obnovo domačije, toda kruta usoda ji je po dveh letih in pol vzela dobrega moža in očeta. Ostala je sama na razpotju. Čez nekaj časa je spoznala drugega možkega in ker se je bala, da ne bi imel rad Ivce, sta se poročila šele po šestih letih znanstva. Mož Franc je bil priden in skrben, vaje trdega dela. Graditi sta začela nov dom. Rodila se je hčerka Marinka, nato še sin Franjo in najmlajši sin Jožek, ki sedaj z ženo Anico zgledno gospodari na domačiji. Toda, sreča je bila kratka, kruta bolezen ji je vzela tudi drugega moža, otrokom pa očeta. Zopet je ostala sama z nedoraslimi otroki in skrbjo za domačijo. Takrat so ji veliko pomagali brat Ludvik in njegova žena Micka in Ivan z ženo Marico. Nesebično so ji krepili njeno notranjo moč, da je zmogla obstati in ni ostala sredi strmine.

Vsako jutro nas je dramil zvon iz Rutnikove kapelice. Njej je posvečala velik del svojega časa in ljubezni. Nihče ne ve, koliko vencev je bilo spletenih za okrasitev oltarja in poti na Brinjevo goro, kjer je nabirala teloh.

Pesem jo je razveseljevala. Njen žametni glas nas je vedril in nam grel srca na ohceti, steljerajah, v Rutnikovi kapelici pri šmarnicah. Zadnji dve leti je zaradi bolezni živela bolj odmaknjeno, vendar še vedno med nami.

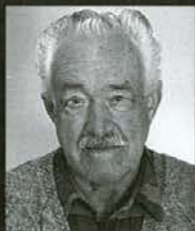
Ko je bila še zdrava in polna delovne moči, se je veselila vsake nove pomladi, saj je z vso ljubeznijo delala na poljih v potu svojega obraza. Ona odhaja, na nas pa prehaja navdih, da njeno delo nadaljujemo. Njeni otroci so prvi, ki to dokažejo.

Velika bolečina je v njihovih srcih in tudi srcih njihovih partnerjev, vnukov in pravnukov.

Domačini iz Tolstega vrha, Dobrij in Koroškega Selovca smo Urški hvaležni za vse, kar je dobrega storila za blagor Rutnikove kapelice. Zgradil jo je dedek Gregor, v ponos pa bo ostala Rutnikovim potomcem in vsej pokrajini.

Rutnikovi potomci se iskreno zahvaljujejo vsem, ki so babico Urško pospremili k večnemu počitku, Svetijevemu Frančku za lep poslovilni govor, cerkvenim pevcem za odpete žalostinke, župnikoma Slavku Beku in Janezu Tratarju za lepo opravljen obred. Hvala vsem, ki so namesto cvetja poklonili darove za kapelico.

Ludvik MORI

* 1922
+ 2003

LEOPOLD GROS

Življenska pot Leopolda Grosa se je začela 14. novembra leta 1922 v delavski družini v Mislinji. S tremi sestrami in bratom je preživel revno otroštvo, saj je bilo za preproste ljudi v tistih časih le dela v izobilju. V osnovni šoli si je nabral prva znanja, pozneje pa sta ga bistroumno šolala narava in delovni vsakdan. Že leta 1936 je začel delati pri Pergerju in na žagi vzljudil vonj lesa in njegovo neskončno uporabnost. Jeseni, leta 1941, ga je prvo ženketanje orožja pripeljalo v Maribor in že ob koncu leta se je znašel na prisilnem delu v Hamburgu. V tovarni letal, kjer so izdelovali propellerske glave, je moral stati za stroji tudi po 12 ur dnevno. V neudobnih barakah mu ob enem samem obroku hrane tudi kazni niso bile tuje, ob garanju pod stražo pa so ga poniževale preizkušnje, ob katerih je zaradi krivic in groženj ječalo njegovo srce. Ko je bila julija leta 1944 tovarna porušena, se je Poldo spet znašel v Mariboru. Še istega dne, ko se je aprila naslednjega leta vrnil domov, so mu partizani že nadeli titovko in ga napotili v Šerčerjevo brigado. Polde se tudi v svobodi še lep čas ni rešil vojaške suknje, saj se je od puške ločil šele 15. januarja leta 1948. Ko je končno lahko spet vdihnil zrak domačih gozdov, se je takoj zaposlil v mislinjski sodarni. Tečaj, ki ga je opravil v Škofji Loki, mu je vtil novih znanj in izdelovanju sodov se še dolga leta ni izneveril. V tem času je spoznal Sedovsko Ivanka in srce mu ni dalo več miru. Že januarja leta 1951 jo je popeljal pred oltar in presrečno sta že prve trenutke mladoporočstva uživala v "stražarnici", ki jo je vzel v najem. Kmalu po tem sta jo kupila in uredila v prijeten kotiček. Seveda je bilo v njem še topleje, ko je Vnaka povila hčerkici Ireno in Anko in sreče v tej skromni družinici nikoli ni manjkalo. Poldo je pridno delal kot vzdrževalec na žagi, se po službi razdajal doma, v soseski in na ženini domačiji, kjer pridne roke nikoli niso bile odveč. Rad je imel svoja tri dekleta, jim vse svoje žive dni podarjal toplo besedo in sadil vrtnice. Z Lekšetovim Jankom sta bila prava čarodeja v gojenju teh raznobarnih kraljic. Deležni so jih bili znanci in cerkev, skrivnostnih besed ljubezni, ki sta jih vrtnicam šepetala, pa nista izdala nikomur. Bil je predan opravilom na žagi, saj je tam puščal svojo energijo in mojstrstvo še ob sobotah in nedeljah, v prostih trenutkih pa je rad skočil v planino. Poznal jo je kot svoj žep, gobaril je na najbolj nedostopnih mestih in nabiral "natek".

1. decembra leta 1980 se je Poldo upokojil, ni pa se poslovil od dela, saj je bil minutko pri miru le če je vedel, da ga potem čaka pet minut dela. Še leta smo ga lahko sleherni dan srečali na žagi, nikoli ni znal odreči, ko smo v hišah teh naših zaselkov potrebovali obloge in je le on znal prav stopiti k stroju. Težko bi zašli v kakšno klet, kjer ne bi s prstom pokazali na sod ali "škač" za zelje, na katrem se ne bi zrcalili sledovi dela njegovih rok. Zato je ne le njemu, ampak tudi nam z njim čas tako hitro zdrsnil. Ponosna sta bila z Vanko na dekleti, ki sta našli svoj kos kruha in življenjsko srečo. Zrela leta sta mu bogatila zeta in so mu jih olepšale vnukinje in vnuka, ki so se ob njem kar nalezli topline posebne sorte in sreče, ki je kar sijala iz njihovih obrazov.

Kako neki je sredi te narave, ki jo je Poldo tako oboževal, staknil astmo, si nikoli ni znal prav razložiti. A je to nadlogo lep čas uspešno potiskal ob stran. Zadnjih deset let pa so se bolečine še razširile in pogosto se je znašel v Topolšici. Ko si je opomogel, je vedno čimprej želel domov, pa se tudi vselej znova pregrešil z delom. To je bilo pač globoko zasidrano v njem. Letos, 19. januarja pa je skakalni deda, kakor so ga klicali smučarji skakalci, ki so se v njegovi hiši radi pogreli, v drvarnici pa shranjevali smuči, moral v bolnišnico. Zdravje mu je vse bolj obračalo hrbet in po mesecu dni intenzivne nege, so v upanju, da se bo morda le obrnilo na bolje, poskusili brez aparatur. A se ni steklo po željah vseh, ki so mu stali ob strani in v nedeljo, 20. minut čez osmo jutraj je Grosov Poldo za vselej zatisnil oči.

Marjan KRIŽAJ

* 1928
+ 2003

MARICA ŠOTL

Vedno, ko poseže med nas smrt s svojo mrzlo in neusmiljeno roko, ostanemo potrti, nemočni in osamljeni. Nihče ne more dumeti, da smo iz naše sredine izgubili tisto kar smo imeli najrajši.

Marica Šotl, Spobjanova bica iz Mislinjske Dobrave, je v močni veri in zaupanju v Božjo previdnost živela vse svoje življenje, prdevsem pa zadnjih šest let, ko je huda bolezen zahtevala od nje nadčloveške napore in jo je dobesedno privezala v objem bolniške postelje. Potem je omagalo njeno izmučeno in plemenito srce.

Marica Šotl se je rodila v številni Aberjevi družini v Šmartnem pri Slovenj Gradcu 27. maja 1928. Brezskrbna otroška leta je preživljala doma s starši in v družbi svojih štirih sester, v bližnji osnovni šoli v Šmartnem pa si je nabirala znanje in pozneje nadaljevala šolanje v meščanski šoli v Slovenj Gradcu. Odraščala je v nemirnih letih druge svetovne vojne in bila ena izmed tistih mladenk, ki so se aktivno vključevale v sodelovanje s partizani. Pogumno je prenašala partizansko pošto, s sestro Lenčko pa sta prevzeli oskrbo za prehrano osebja enote partizanske tehnike. Po vojni ji delo doma pri starših ni prinašalo zadovoljstva, zato si je poiskala zaposlitev v takratni slovenjegraški banki. Uživala je radost svoje mladosti in pričela snovati svojo prihodnost. Spoznala je svojega življenjskega sopotnika Spobjanovega Ivana. Polna upanja sta postavila načrt življenja v dvoje in ga leta 1954 pozlatila s poroko. V zakonu so jo okronali otroci, Marjana, Sonja in Janez, zato je bil za vsa dela dan skoraj prekratek. Pustila je službo in se posvetila svoji družini in kmetiji. Imela je veliko veselje do konjev, s katerimi sta z možem sodelovala na številnih prireditvah v Mislinjski dolini, njene pridne roke pa so skrbele, da je mlada družina imela topel dom in vse potrebno v času odrasčanja in usposabljanja za samostojno življenje.

Veliko breme družinske odgovornosti in dela pa je slonelo na njenih šibkih ramenih. Še večja skrb in delo pa jo je doletelo, ko ji je leta 1973 umrl mož. Zbrala je vse svoje moči in s pomočjo komaj dvanajstletnega sina Janeza ter hčerk Marjane in Sonje vodila naprej Spobjanovo kmetijo. Preobremenitev je globoko zarežala sledi v njeno telo. S tem si je ustvarila pogoje za nastanek bolezni, ki ji je začela kaliti njeno življenjsko pot. Preveč je imela skrbi za vsakdanje življenje pa za obstoj kmetije. Otrokom je morala zagotoviti pogoje za pridobitev dostojne izobrazbe. Po taščini smrti pa je morala prevzeti še delo vodenja gostilne. Svoje moči je dolga leta razdajala tudi v zbiralnici mleka kjer je za kmetijsko zadrugo Slovenj Gradec od okoliških kmetov zbirala na tisoče litrov mleka. Marica Šotl pa je bila tudi ena tistih, ki je imela za vsakega lepo in toplo besedo. V njeno gostilno so radi prihajali domačini, lovci, gasilci in domači pevci.

V veliko veselje pa so ji bili njeni trije otroci, predvsem pa deset vnukov, ki so ji popestrili njeno vsakdanje življenje, posebej pa še v času njene hude bolezni, ko so ji z nežno besedo lajšali bolečine in krajšali čas. Ko so ji pred štirimi leti pričele popuščati telesne moči in jo je bolezen trdo privezala na posteljo, so ji materinsko ljubezen in skrb vračali domači, posebno pa je vedno ob njej bila snaha Jožica.

Takšno kot smo poznali Spobjanovo bico Marico, jo bomo ohranili v lepem in trajnem spominu. Mirno in tiho se naj spočije v zemlji, katero je vse življenje ljubila in cenila.

Po pogrebem nagovoru Ivana Merzdovnika:
F.Jurač

ZAHVALA

Naš dom ostal je prazen,
ko nehote smo šli narazen.
Vedno znova, ko jutro se rodi,
v dan ozremo se s solznimi očmi.
Le kdo pozabil tvoje zlato bi srce,
ki neskončno nas ljubilo,
do poslednjega je dne?

Ob tistem, vendar neizmerno bolečem odhodu drage mame in babice

MARICE ŠOTL

iz Mislinjske Dobrave

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti ter ji darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše. Hvala vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za izraze sožalja. Iskrena hvala dr. Hojsovi iz mariborske bolnišnice, dr. Balantu in patronažni službi Zdravstvenega doma Mislinja za večletno vsakodnevno lajšanje bolečin. Iskrena hvala dekanu Francu Rataju za pogrebni obred in gospodu Janezu Puhanu za obiske na domu, organistu Ivanu Ridlu in cerkvenim pevcem za zapete žalostinke med mašo zadušnico, Moškemu pevskemu zboru Šmartno za prelepo petje, govorniku Ivanu Merzdovniku za ganljivo izrečene besede slovesa ter pogrebni službi Komunalnega podjetja Slovenj Gradec.

Žalujoči: sin Janez, hčerki Sonja in Marjana z družinami ter deset vnukov.

SPOMIN

Tvoj tihi dom naj cvet krasi,
ga grenka solza osveži.
Na grobu vetrič zdaj pihlja
in rožice ti v spomin maja.

Petega junija je minilo leto dni, od kar nas je zapustila naša draga mama in babica

VIKTORIJA ŽOLGER

iz Golavabuke.

Hvala vsem, ki se je spominjate, se ustavite ob njenem grobu s prižgano svečo.

Žalujoči: sin Lojze z ženo Marijo ter vnuki Boštjan, Anja in Žan ter vsi, ki za njo žalujejo.

ZAHVALA

Ob bolečini in nenadomestljivi izgubi nadvse skrbne mame, stare mame in prababice

Marije RUTNIK

iz Šentilja pod Turjakom 1916 - 2003

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebna iskrena hvala dr. Leonardi PIRMANŠEK za nadvse skrbno nego ter pogrebni službi Jerneja Završnika.

Še enkrat hvala vsem in vsakomur, ki ste bili z nami v trenutkih bolečine.

Vsi njeni.

SPOMIN NA MAMO TONČKO

Pomladni večer. Sonce je že zdavnaj zašlo, noč je razgrnila svojo kopreno čez zemljo. Ptichi so utihnili, tudi za njih je čas počitka in priprava za zgodnje jutro, ko nas s svojo pesmijo prebujajo iz sna.

Po končanem delovnem dnevu se mi še ne da domov, zato zavijem po makadamski cesti na planino na zadnje počivališče moje mame. Danes je njen rojstni dan. Z mesečevo srebrnino ovita noč spremlja moj korak, ko stopim s svečo v roki skozi vrata kamnitega zidu. Pozdravita me mir in tišina. Tako spokojno, kot more biti le na pokopališču. Nekaj umetnih lučk utripa na grobovih, a ostale osvetljuje mesec, da niso prikrajšani za svetlobo in tudi meni osvetljuje pot, da lahko varno pristopim k mamini gomili. Prižgem svečo, plamen zatrepeta v vetru, se bori z njim za preživetje in zmaga.

»Vse najboljše mama. Le drobno lučko ti lahko prižgem in utrgam cvet zate. To je vse, kar lahko storim, a vedi, da v mojem srcu vedno gori plamen, ki nikoli ne ugasne, pa čeprav piha veter, veje burja; ne more mi ga vzeti. To je moj spomin, moja ljubezen, ki ti je nikoli nisem znala izkazati. Gojila sem jo v sebi, malo kdaj sem te prišla za roko in te s stiskom potolažila. Nisem razumela tvoje bolečine, bila sem preveč zaposlena z mladostjo in potem z mlado družino. Nikoli te nisem pobožala po licu in ti rekla, da te imam rada. Sedaj mi je žal in pogrešam vse to. Bilo me je sram pokazati svoja čustva, a vedi, da sem te kljub vsemu imela rada. Sele sedaj se zavedam tega, ko si odšla za vedno.

Rada se spominjam tvojih pravljič, s katerimi sva si krajšali pot, ko si se vračala z dela. Dolga in utrudljiva pot je naenkrat postala prekratka in prav želela sem, da se nikoli ne bi končala. Pravljičice sem poslušala z usti in ušesi, z njimi si me navajala k delu, ki se je iz dolgočasnega prelevilo v prijetno.

A kje so sedaj tvoje pravljičice, še vedno bi jih želela slišati iz tvojih ust, čeprav jih znam na pamet in sem jih že mnogokrat pripovedovala otrokom.

Se spomniš zime, ko si mi delala gaz v visokem snegu, ko sem se vračala iz šole? Gotovo se, samo tega ne, da si tistega dne skoraj izgubila najmlajšo! Le tvoja skrb in ljubezen do mene sta me gnala po celem snegu do odcepa, do koder si mi napravila gaz. Nekajkrat sem že sedla v sneg od utrujenosti in oči so se kar same začele zapirati. Kako sladko bi bilo zaspiti. Vedela sem, da moram naprej, drugače bom zaspala v snegu za vedno. Blizu odcepa sem bila že tako izčrpana, da mi je bilo že vseeno in takrat sem zaslišala tvoj glas, ki me je klical. Zbrala sem poslednje moči in se pognala naprej po celini in po par metrih prišla do gazi. Iskala se te s pogledom, a te ni bilo. Sele danes razumem; klicalo me je tvoje srce in jaz sem se odzvala klicu. A sedaj kličem jaz tebe, ko potrebujem tvoj nasvet! Zakaj ne moreš položiti svoje mehke dlani na moje lice, kadar sem žalostna in ne vem kako in kam? Znala bi mi svetovati i dati toplo besedo. Ti, ki si nas štiri rodila, štiri vzredila, eno še mlado izgubila in z njo izgubila tudi delček sebe. Trpela si ob njeni smrti, še bolj ob njeni hudi bolezni. Že takrat je odšel delček tvoje-ga življenja, a na pol si umrla, ko si dokončno oslepela.

Vedi, ljuba mama, da te zelo pogrešam. Pogrešam tvoje tople sive oči, ki so ljubeče in ponosno zrlle vame in kmalu tudi v tvoja dva vnuka, katerima si namenila MOJE pravljičice. Tako dolgo je že od tega; že deset let tu počivaš, tu počivajo tudi tvoje pravljičice, tvoje delo in skrb; tvoje žuljave roke.

»A vse je zaman, le drobno lučko ti lahko prižgem v spomin in v njej je moje srce, moja ne izkazana in neizrečena ljubezen!»

Drobna solza steče po mojem licu in pada na beli pesek, se zablešči v mesečini in ponikne. »Mama, pogrešam te!« pobožam njeno sliko na spomeniku in se počasi odpravim. Pozno je že. Pred izhodom se še enkrat ozrem na plapolajočo lučko, edino na celem pokopališču.

Tema! Tišina! Le drobna lučka žari v nočni mir.
Bernarda

ZAHVALA

Vse odhaja kakor tiha reka,
le spomini spremljajo človeka.

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, dedija in sina

MILANA LUŽNIKA

iz Mislinje, Gozdarska cesta 37

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremljali na zadnji poti, mu darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše. Prav lepa hvala sodelavcem nekdanjega mislinjskega Mikona, pevcem mislinjskega okteta, govorniku Marjanu Križaju za lepo izrečene besede slovesa, gospodu župniku Tinetu Tajniku za pogrebni obred ter pogrebni službi Jerneja Zaveršnika.

Žalujoci: žena Gretica, hčerke Olga, Magda, Marjeta in Urša z družinami ter mama Nežka.

* 1938
+ 2003

FRANČIŠKA OŠLOVNIK

Sreda zvečer. Ugašale so luči in z njimi je ugasnila luč življenja gospe Francke. Od bolezni in tegob življenja je čez rob trpljenja kanila poslednja kaplja pelina in veliko zlato srce Frančiške Ošlovnik se je ustavilo. Zaprla se je življenjska knjiga, v katero je življenje zapisovalo njene zgodbe od 8. oktobra leta 1938, ko je pri Briklju kot druga izmed dvanajstih otrok zagledala luč sveta. Polja, travniki, delo na kmetiji in šolanje so oblikovali njno otroštvo in mladost do takrat, ko je prišla k Podlavfu, kjer je stregla bici in dedu. Pri Zorku je spoznala svojega življenjskega sopotnika Stanka in se z njim leta 1960 poročila. Vse lepe misli in želje so se pričele prepletati, toplino in harmonijo sta dopolnila Danica in Miran.

Njeno življenje je bilo en sam delovnik: vzgoja otrok, skrb za moževe starše, gradnja hiše, obnova pogorelega hleva in delo, ki ga na kmetiji nikoli ne zmanjka. Redke so bile ure, ko si je privoščila počitek. Takrat je našla čas za svoje vnuke: Tomaža, Borisa, Jana in Dolores.

Kljub svoji bolezni je pred sedmimi leti skrbela za hudo bolanega moža vse do julija, ko se je Zorkova kmetija ovila v črmino. Umrli je gospodar, mož, oče in dedek. Kmetijo je prevzel sin miran z Vanjo.

Lepoto in ljubezen do svojih najbližjih je počasi a vztrajno grenila bolezen. Uničevala jo je in globoko v očeh je bila vidna sled trpljenja in bolečin, ki jih je morala prenašati. Ni bila sama; do zadnjih trenutkov njenega življenja so ji stali ob strani njeni najbližji.

Lidija Žvikart

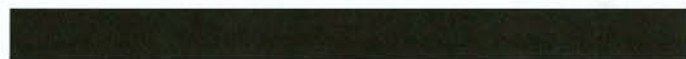
Kosec

SPOZNAJTE SVOJ KRAJ IN LJUDI

FRANC JURAČ

Naša druga nagradna igra spoznajte svoj kraj in ljudi pa je bila tokrat težja. Tisti, ki ste na sliki spoznali cerkev Svetega Florjana v Doliču ste imeli prav. Prejeli smo 23 rešitev med katerimi so bili pravilni štirje. Nagrado zlat prstan, ki ga podarja Urarstvo in zlatarstvo Staneta Planinšeca v slovenjegraški Katici, bo prejela **Maja Jeromel iz Razborce pri Mislinji**. Z Viharnikom se bo Maja oglasila v zklatarstvu, kjer jo nagrada tudi čaka. Če nameravate kupiti kakšno darilo za poroko ali birmo se oglasite v urarstvu in zlatarstvu Planinšec v slovenjegraški Katici.

Danes pa objavljamo že tretjo nagradno igro. Na sliki je kosec. Skušajte ugotoviti ime in preimek kosca in povejte kje in na kakšni prireditvi smo ga slikali. Čaka vas lepa nagrada. ▲

Stanetove koze

Foto Gorazd Mlinšek

FRANC JURAČ: IZ MOJEGA ALBUMA TRBONJSKI KOVAČ

Kovaštvo v Trbonjah pri Dravogradu sega daleč nazaj. Imeti kovača v kraju, je to za kraj velikega pomena. V Trbonjah, v lepi in prijazni trbonjski dolini, ga imajo še danes in ponosni so nanj. Danes že pokojni trbonjski kovač Franc Rudolf, ki je nadaljeval kovaško tradicijo svojih prednikov, je bil kot dober kovač znan daleč na okoli. Nujno so ga potrebovali še zlasti kmetje, ki jim je izdeloval pluge, koval konje in vole ter izdeloval kovano orodje, katere-

ga je prodajal po sejnih. Da pa bi kovaška tradicija šla še naprej, pa je za kovača izučil tudi svojega sina Marjana, ki pridno hodi po očetovi poti kovaštva. Ko pa bo Marjan nehal vihteti kovaško kladivo, pa bo kovaštvo prepustil sinu, ki je tudi šel po dedijevi in očetovi poti. In tako bodo Trbonjčani še naprej imeli svojega trbonjskega kovača.

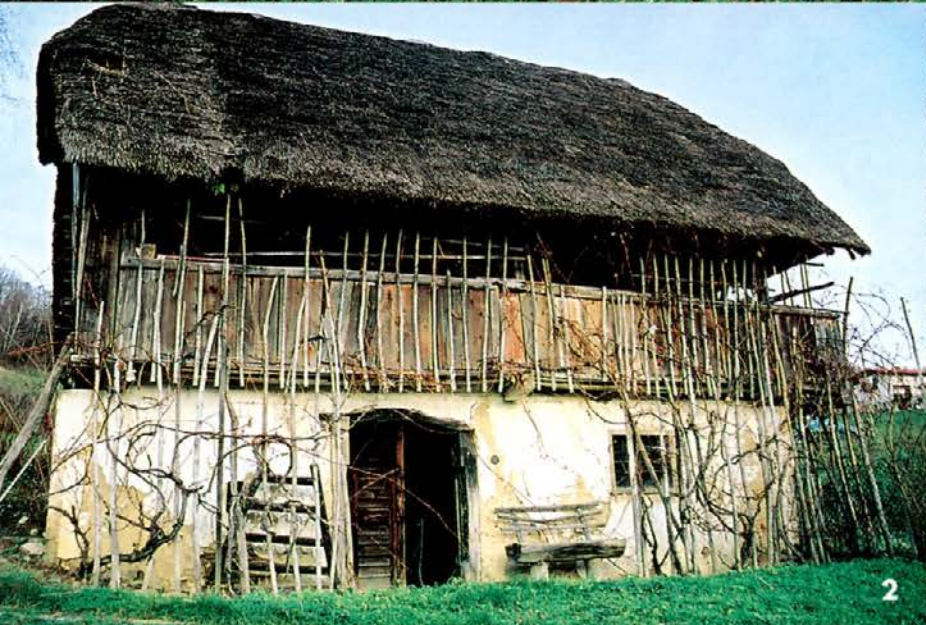
Pokojni trbonjski kovač Franc Rudolf s sinom Marjanom.

Sin Marjan je nasledil očetovo kovačnico.

LE KJE SO ŠE TISTE HIŠE S SLAMO POKRITE?

Hiše pokrite s slamo so bile pred nedavnim na vsakem koraku. Danes je to prava redkost.

Prav takšna redkost je tudi hiša, ki stoji ob poti na Kozjansko dolino. Tamkajšnji gospodar se jo je namenil že podreti, nato pa si zadnji trenutek premislil. Odločil se je, da v njo prinese nekaj življenja in jo naredi »uporabno«.

Pred njo je na vsako stran vsadil grozdne trse, klet pa spremenil v vinsko klet.

1. Slamnata streha poraščena z mahom

2. Zunanji izgled več desetletij stare hiše, ki jo skozi poletje obraste vinska trta, kot zanimivost pa obišče veliko popotnikov.

3. Na njej najdejo prostor tudi starine

Tekst in foto Milena Tretjak

T R G O V I N A

LES

**SPECIALIZIRANA TRGOVINA
ZA OSKRBO GOZDARSTVA**

V naši gozdarski trgovini LES
v Slovenj Gradcu in Radljah
vam nudimo vse,
kar potrebujete za delo v gozdu:
vso gozdarsko orodje in opremo za
posek in spravilo lesa,
kolesne verige za traktor ali tovornjak,
zaščitna sredstva in oblačila za
gozdarje, kosilnice in motorne kose,
škarje za živo mejo,
motokultivatorje in še vse ostalo
za delo v gozdu in na vrtu, itd...
Oglasite se pri nas.

SLOVENJ GRADEC, Cesta na Štībuh 1
Telefon 02/88 21 620, faks 02/88 42 684
RADLJE (Dvorec), Koroška cesta 68
Telefon 02/88 71 423, faks 02/88 71 239

**Zamenjajte vašo staro
za vroč stroj!**

prihranek do
30.000,- SIT !!

Husqvarna

3,9 KM, 59 ccm, 5,5 kg
z magnetičnim ohlajenjem

od 129.900,- SIT
namesto 159.900,-

**V AKCIJI
MESECA JUNIJA JE: MOTORNA ŽAGA
HUSQUARNA 359**

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC**

Vorančev trg 1
2380 Slovenj Gradec
Telefon, nc: 88 43 332
Faks: 88 42 684
E-mail: viharnek@gg-sg.si

**Imamo bogato izbiro motornih kos in kosilnic
ter motornih žag po ugodnih cenah!**

SERVIS

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec d.d. - **SERVIS** Pameče
obvešča cenjene stranke, lastnike tovornih vozil, da v naših
delavnicah izvajamo hitro servisiranje, menjavo olj in filtrov,
menjavo in centriranje koles ter preizkus zavor vašega vozila.

Izmerimo tudi stekanje koles z lasersko merilno napravo. S
pravilno nastavitvijo boste zmanjšali porabo goriva in obrabo
gum.

Sedaj je tudi čas za pranje vašega tovornega vozila ter
odstranitev škodljivih soli, ki so se nabrale v zimskem času.

**Zaupajte vzdrževanje vašega vozila servisu
Gozdnega gospodarstva v Pamečah!**

Naš delovni čas je
od ponedeljka do petka od 7. do 22. ure.
Telefon: 02 88 46 100 ali 88 46 106

